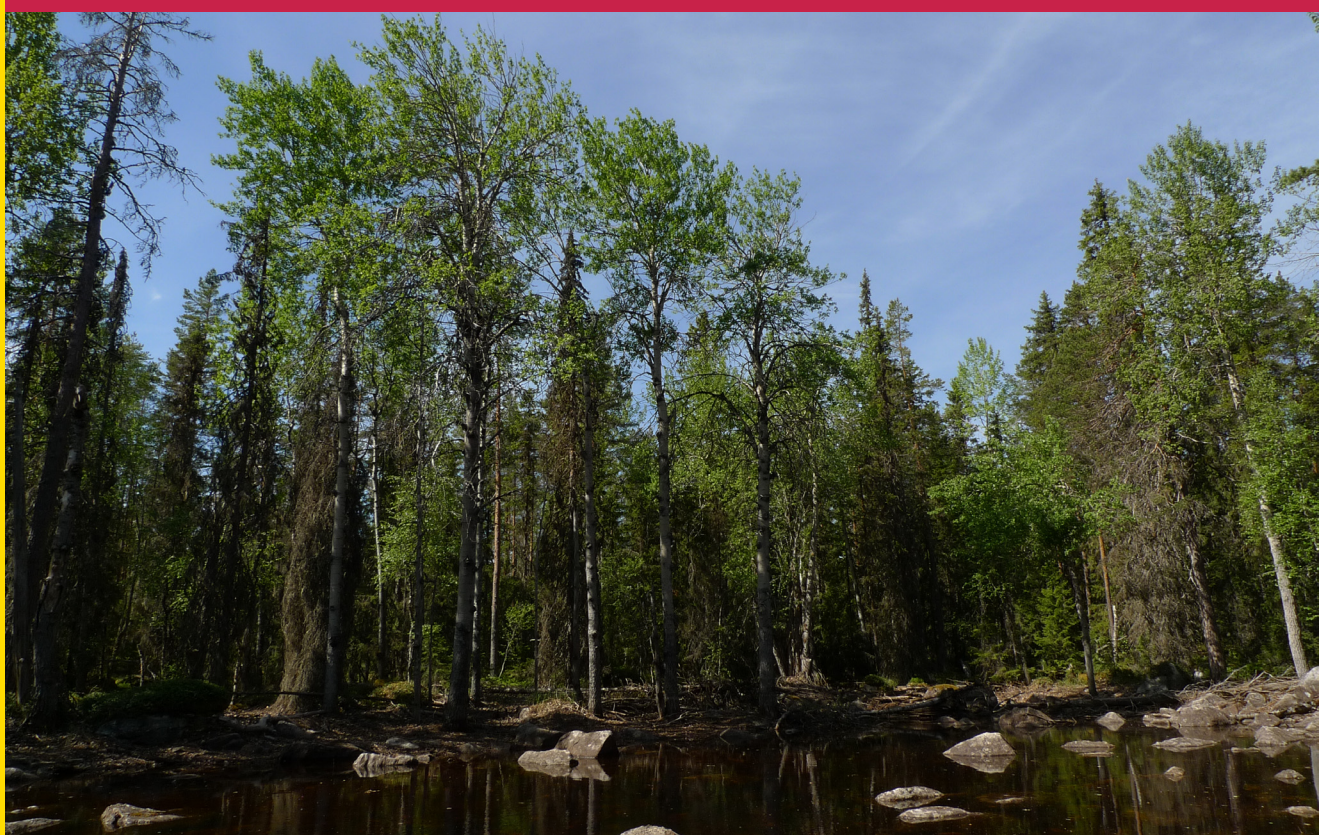

Inventering av liten aspgelélav *Collema curtisporum*, VU i lövrika skogar i norra Hälsingland 2009

Länsstyrelsen
Gävleborg

Inventering av liten aspgelélav

Collema curtisporum, VU

i lövrika skogar i norra Hälsingland 2009

Fredrik Jonsson

Länsstyrelsen
Gävleborg

Rapport 2010:6

Innehåll

Inledning	3
Metodik	3
Resultat	3
Besökta områden med låga naturvärden knutna till asp	7
beskrivningar av besökta områden	8
1. Brassberget, norr om reservatet	8
2. Brassberget, Bravadäljan med omgivningar	9
3. Brassberget, sydsluttningen	12
5A. Häbbersberget	15
5. Norrtjärnsberget	16
6. Brassbergsvallen	18
7. Lammåsens sydostsluttning	18
8. Mattekalleberget	22
12-13. Masugnsåsen västra	23
16-17. Stor-Dragåsen	25
18. Härnån	27
19. Valbomässberget	28
20-21. Njupfatet	29
22. Vakåsen	30
26. Lomtjärns naturreservat	31
26 b. Stensjöns naturreservat	34
27. Trollberget	36
29. Hästskoknippen	38
30-31. Gullasandsbackarna	39
32. Lill-valsjöberget	40
33. Geholm, Skån	42
34. Sundberget	43
35. Trossnarvsvallen	44
36. Maratjärnsberget	45
37. Burvassåsen	46
38. Storaspan	47
39. Blistmyrberget, Styggsjön	49
40. Långsjöåsen	51
41. Vastjärnen, Långsjöåsen	52
42. Klingersjöåsen	53
43. Hagåsen	54

INLEDNING

Naturvårdsverket arbetar hårt för att bevara våra hotade arter och livsmiljöer. Ett viktigt verktyg i detta arbete är att upprätta åtgärdsprogram. I åtgärdsprogrammen anger man vilka typer av insatser som behövs för att bevara specifika arter och naturmiljöer. Ett av alla dessa åtgärdsprogram är inriktat på att bevara hotade arter på asp i Norrland. För att bevara naturvärden knutna till asp måste man jobba i ett landskapsperspektiv. Inom ett landskap eller trakt kan man identifiera värdefulla aspområden av olika åldrar, och sedan verka för att de naturvärden som finns i dessa områden bibehålls eller förstärks.

I år har man valt ut två så kallade pilottrakter, där man ska testa arbetsmetodik. I pilottrakterna, som ligger i norra delarna av Hälsingland, vill man identifiera områden som är viktiga för de hotade arter som ingår i åtgärdsprogrammet. Bland de arter som ingår i åtgärdsprogrammet för hotade arter på asp i Norrland finns liten aspgelélav *Collema curtisporum* som är rödlistad i hotkategorin VU, sårbar. Denna rapport redovisar resultatet av en inventering av liten aspgelélav i de två pilottrakterna.

METODIK

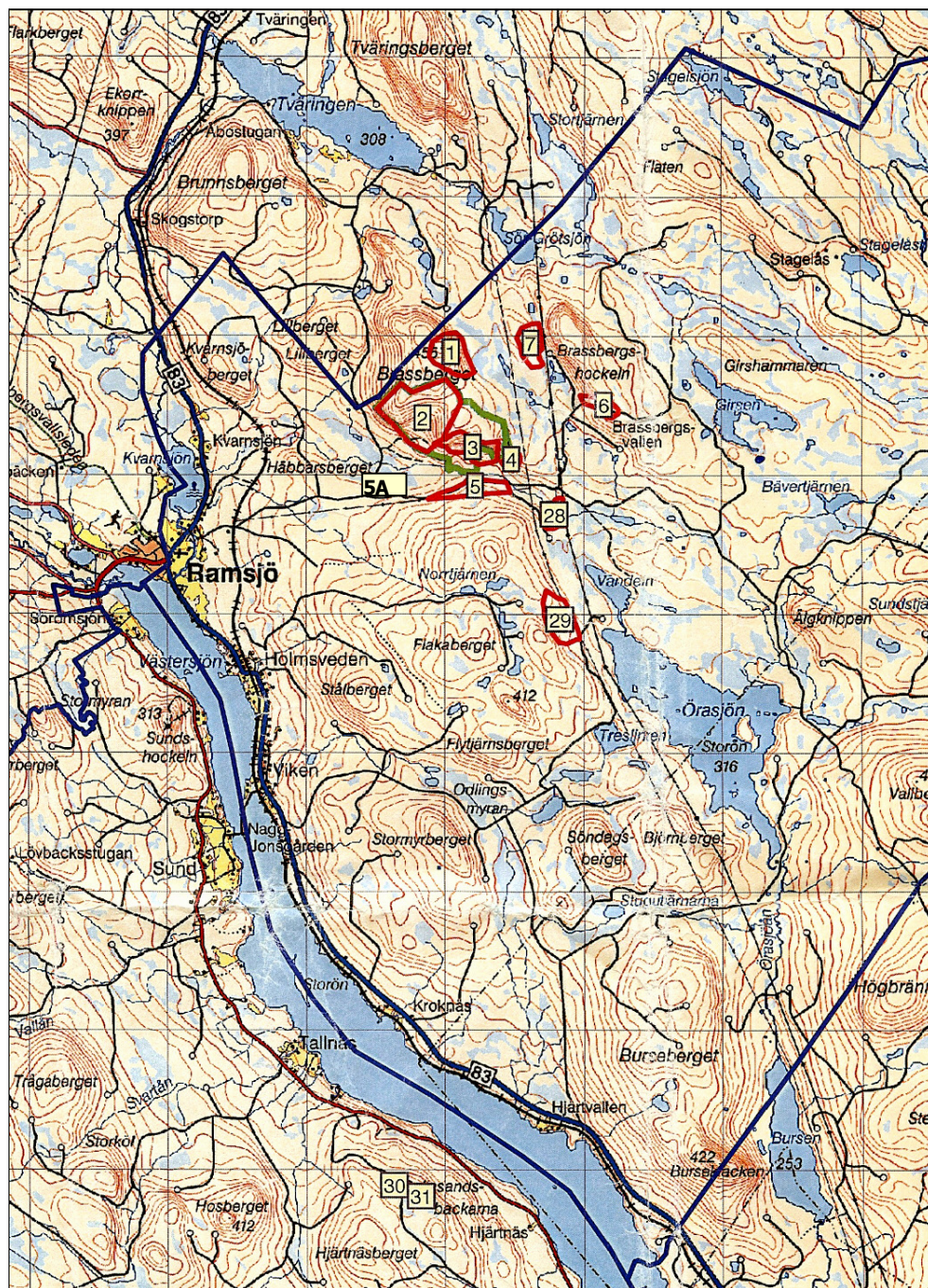
Inventeringen var framförallt inriktad på att leta upp förekomster av liten aspgelélav i pilottrakterna och beskriva förekomsterna. Men även en allmän beskrivning av de inventerade skogarna, med betoning kring naturvärdena knutna till aspar ingick. Faktorer som andel asp, asparnas ålder och grovlek, asparnas ljus- och konkurrensförhållanden, lavsamhällen och framtidsutsikter var viktiga.

De båda pilottrakterna ligger i norra Hälsingland, i trakterna kring Brassberget och Valsjön. Mattias Sterner på länsstyrelsen i Gävleborg tog fram kartor som underlag för inventeringen. Det var två olika typer av analyser som låg till grund för kartorna. De första kartorna jag fick (områdena 1-31) hade satellitdata som grund, medan resterande områden, 32-43 var framtagna utifrån tolkade IR-flygbilder. Ytterligare några små områden upptäcktes i samband med fältarbetet utan att kartor tagits fram (bland annat 5A och 26B).

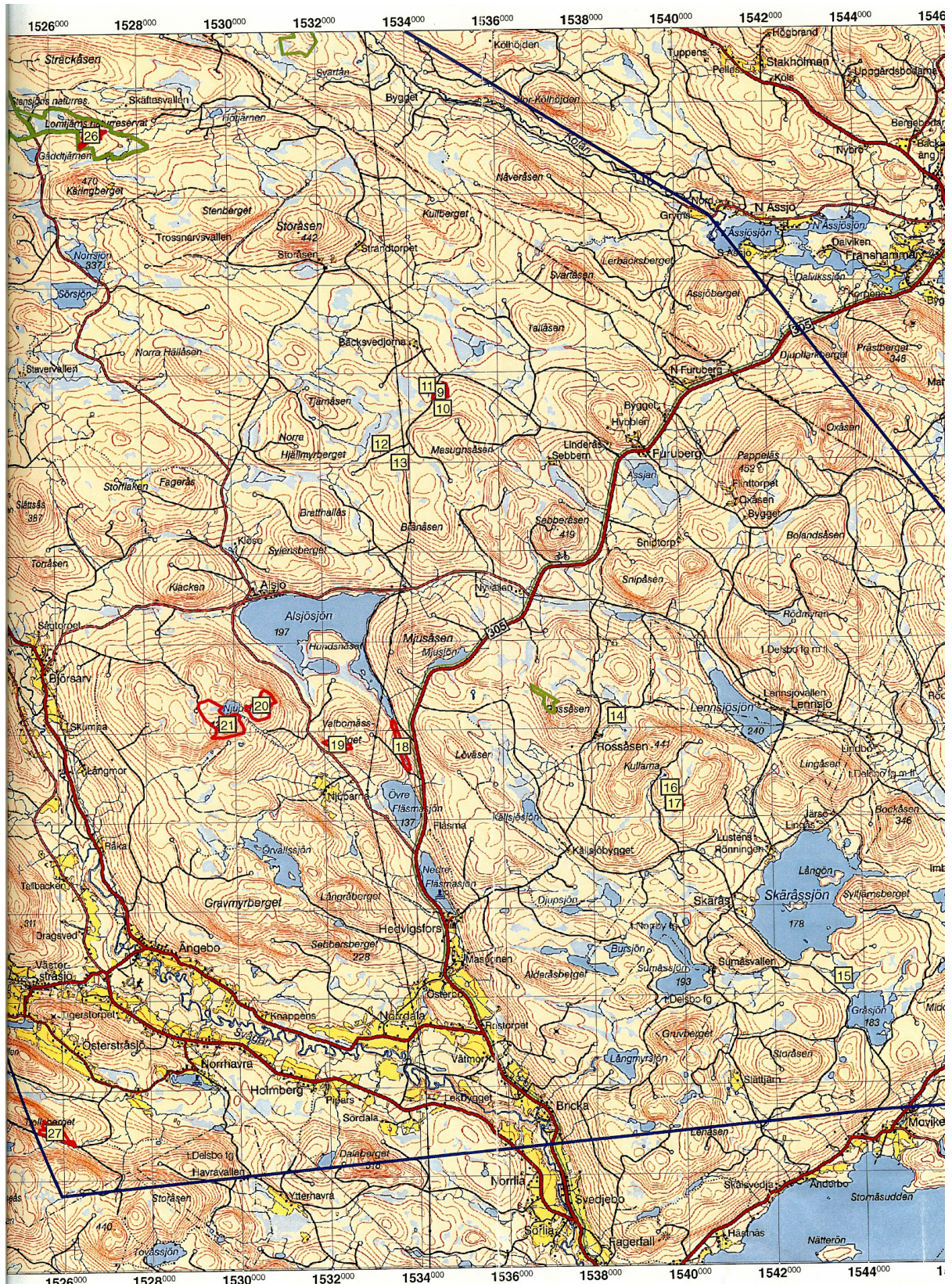
RESULTAT

Totalt inventerades 45 lövrika områden. Ett drygt 10-tal av områdena hade så låga naturvärden knutna till lövträd att de ansågs ointressanta för projektet. De beskrivs kortfattat i tabell 1. Resterande beskrivs område för område i resten av rapporten.

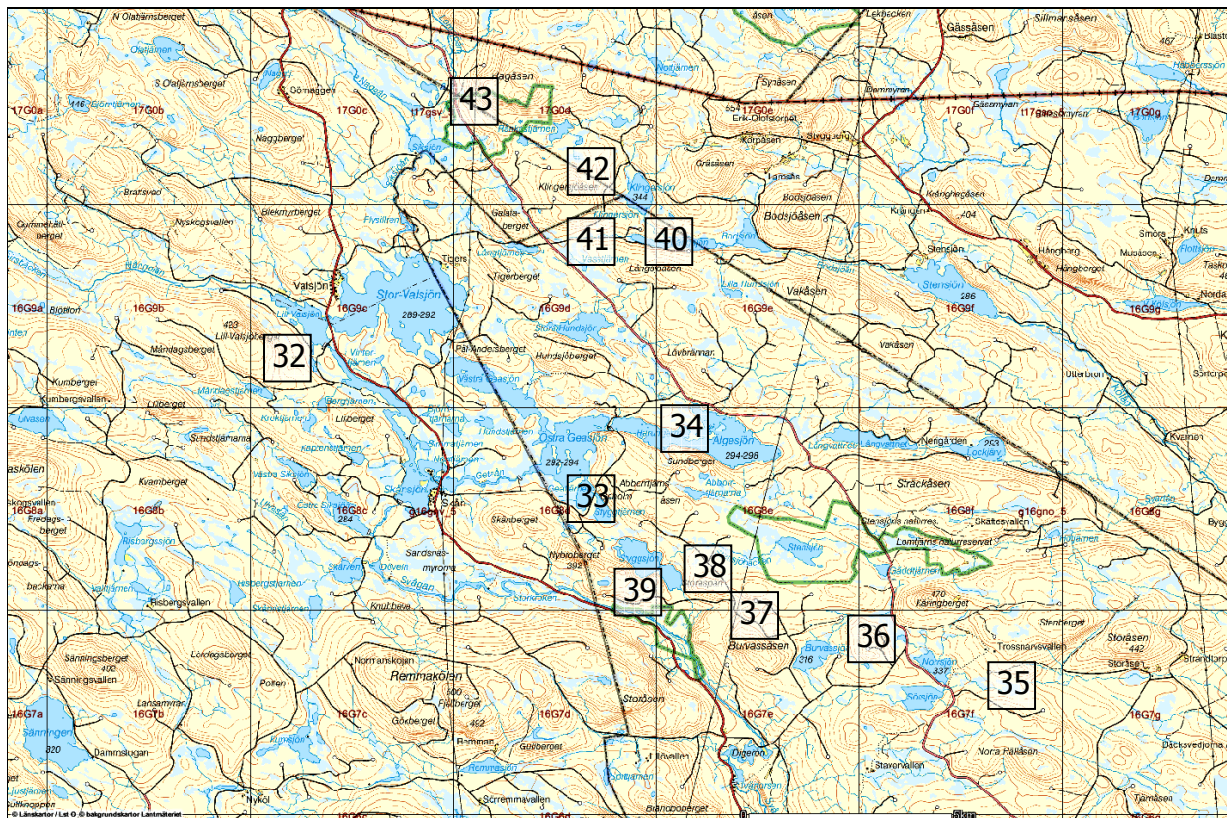
Liten aspgelélav påträffades i 12 av de 43 inventerade områdena. De kartor som var framtagna specifikt för att visa på förekomst av asp (nr 32-43) visade sig vara betydligt bättre på att fånga upp förekomster av liten aspgelélav. Hälften av de IR-flygbildstolkade områden som besöktes hyste liten aspgelélav, medan endast ungefär en sjättedel av de områden som var framtagna utifrån satellitdata hade förekomster av liten aspgelélav.

Karta visande delområdena 1-7, 28-31 samt område.

Karta visande delområdena 9-21 samt 26-27 runt Alsjösjön sydväst om Hassela.

Karta över områdena nr 32-43.

BESÖKTA OMRÅDEN MED LÅGA NATURVÄRDEN KNUTNA TILL ASP

Tabell. I denna tabell ges korta beskrivningar av områden som besöktes, men som hade så låga naturvärden knutna till asp att de ej bedömdes ha någon betydelse för projektet.

Område	Nr	Beskrivning
Öster om Brassberget	4	Ej inventerat. Hela området ser ut att vara tallungskog, med en asprik del i väster.
Masugnsåsen	9	I norra delen välgallrad ca 80 år gammal barrblandskog med inslag av björk (10-20 %). I södra delen mer ogallrad skog som gränsar mot en tallbevuxen myr. Endast 3 aspar och en i övrigt ganska ointressant skog.
Masugnsåsen	10	Ca 70 år gammal granskog med högt inslag av björk och sälgar samt enstaka asp och tall. Lågörttyp dominerar med exempelvis vitsippa och ekbräken. Skogen är välgallrad och innehåller inga döda träd. Björkarna är 15-25 cm i diameter. I hyggeskanten står ett par aspar i ganska fint läge och på dem växer skinnlav och aspgelélav.
Masugnsåsen	(10)	På ett hygge utanför område 10 har man lämnat rikligt med aspar. Området ligger på 300 m.ö.h. och kan eventuellt vara för sydligt för liten aspgelélav.
Masugnsåsen	11	100-årig granskog med sumpskogsfläckar. Inslag av björk och enstaka sälgar. Skogen är ointressant för projektet.
Rossåsen	14	50-årig blandskog i sydslutning. Tall, gran och björk dominerar i ungefär likstora andelar. Lågörttyp eller grästyp dominerar i fältskiktet, och området ser bitvis ut som gammal betesmark eller liknande. En del björkar är uppmot 30 cm i dbh, och enstaka död björk finns också. Aspar förekommer i vissa delar, vid N 6878274, O 1538500 finns ett 15-tal aspar och de är fårade upp till ca 2 m höjd, 10-20 cm dbh och har en ljusälskande lavflora på sig. En liten aspklon finns även vid N 6878230, O 1538541. Sammanfattningsvis är det ett ganska ointressant område med för ung skog och för lite asp.
Äggtjärnen	15	I skogen, som är en 110-årig barrblandskog, finns endast en grov asp och en björkhögstubbe. Frisk mark av blåbärstyp på en liten höjd på en udde vid sjön omgiven av tallsumpskogar. Gallrat och ej alls intressant för projektet.
Kölån	23	Tidigare brunnen tallskog, numera ca 120 år gammal barrblandskog av frisk blåbärstyp. Några få björkar varav en del döda.
Kölån	24	Skog mellan myr och tallskog, blandskog med klana träd av gran, björk, tall och säl. Åldern är svårbedömd men en del granar torde vara uppmot 150 år. En asp ses.
Kölån	25	Dikad gammal gransumpskog med inslag av tall och björk. Ointressant skog för projektet.
Millestbäcken	28	Hela området verkar vara contortaungskog, i alla fall efter vad jag kan se från vägen och på ortofotokarta.
Gullasandsbackarna	30	Tallskog helt utan aspar och med endast ett par björkar.
Gullasandsbackarna	31	Enbart tallungskog.

BESKRIVNINGAR AV BESÖKTA OMRÅDEN

1. BRASSBERGET, NORR OM RESERVATET

Läge: Brassberget, söder om toppen, 4,4 km nordost om Ramsjö k:a. Gävleborgs län, Hälsingland, Ljusdals k:n, Ramsjö fg. Koordinater i rikets nät N 6899686, O 1495839. 422 m.ö.h. Inventerat den 23 maj 2009 av Fredrik Jonsson.

Ljusöppen aspdominerad skog vid toppen av Brassberget.

Den västra delen av område 1, vid toppen av Brassberget, är aspdominerad. Marken är nästan plan här uppe på höjdplatån, och skogen är gles och inte särskilt bördig, asparna är mellan 10 och 25 cm i brösthöjdsdiameter. Frisk blåbärstyp dominerar, men det finns också fuktiga partier. Lavfloran är ljusgynnad, med blek örnlav *Ochrolechia pallescens*, nordlig lundlav *Bacidia rosellizans* och läderlappslav *Collema nigrescens*. Östra delen sluttar brant åt öster och där växer en contortaungskog.

Kommentar

Den höga andelen asp gör området skyddsvärt, och det är fullt möjligt att liten aspgelélav kan komma att etablera sig i området i framtiden. Området bör inkluderas i reservatet.

Arter

<i>Bacidia rosellizans</i> , nordlig lundlav	asp
<i>Collema nigrescens</i> , läderlappslav, NT	asp
<i>Ochrolechia pallescens</i> , blek örnlav	asp

2. BRASSBERGET, BRAVADÄLJAN MED OMGIVNINGAR

Läge: Brassberget, Bravadäljan, 4-4,8 km ostnordost om Ramsjö k:a. Gävleborgs län, Hälsingland, Ljusdals k:n, Ramsjö fg. Koordinater i rikets nät N 6898799, O 1495701. 331 m.ö.h. Inventerat den 23 maj 2009 av Fredrik Jonsson.

Detta område är varierande, med både ljusöppna aspdominerade partier och mer slutna grandominerade delar vid Bravadäljan.

Liten aspgelélav påträffades på tre ställen i området:

1. Vid N 6898799, O 1495701 (gps nr 122). Här växer en tät och mörk, bördig granskog. Det finns ganska ännu ganska gott om asp, men många grova aspar (några uppemot 65 cm dbh) har nyligen ramlat. På aspstammarnas nedre delar växer fuktkrävande och skuggtåliga arter såsom korallblylav och aspmossa. Liten aspgelélav påträffades ca 15-17 m upp i en grov, nyligen nedfallen gammal asp (ca 40 cm dbh, 120 år). Där uppe i kronan växer den både på grenarna och på stammen. Totalt ses ett 20-tal bålur. Genom att flera träd har ramlat tillsammans i en bröt så har aspen blivit svårtillgänglig för betande älgar, men den lilla aspgelélaven kommer ändå inte att överleva särskilt länge på asplågan, utan dör i samband med att aspbarken dör. Uppe i kronan växer även lunglav, småflikig brosklav, stiftgelélav och blek örnlav.

Skinnlav, småflikig brosklav och lunglav i ett frodigt lavsamhälle som vuxit uppe i kronan på en grov nedfallen asp.

2. Vid N 6898975, O 1495636 (gps nr 126). Här, lite högre upp i sluttningen, har granskogen glesnat betydligt och andelen asp är nästan 50 %. Den glesare skogen gör att mer ljus kommer på aspstammarna, vilket möjliggör för liten aspgelélav att växa även på de nedre delarna av aspstammarna. Granarna skyddar ändå lavarna från alltför kraftig solexponering och uttorkning. Liten aspgelélav påträffades med tre små bålar på nordostsidan av en asp (27 cm dbh).

Miljöbild från granaspskogen vid fynd nr 2 av liten aspgelélav.

3. Vid N 6898937, O 1495980 (gps nr 142). Här växer liten aspgelélav i kanten mellan en lövrik, tät granskog vid en bäck och en mer ljusöppen aspskog. På aspen finns två typer av lavsamhällen, ett ljuskrävande och ett fukt/skuggkrävande. Liten aspgelélav växer mellan dessa två lavsamhällen där det är lagom ljus och lagom fuktigt. Granskogen med surdroget ger fukt, och den ljusöppna aspskogen ger ljus.

Norr om reservatet, norr om område 2 växer en fin aspskog på något fuktig mark som även den borde inkluderas i reservatet.

Kommentar

Ett mycket fint område med flera olika typer av asprika skogar. Liten aspgelélav har redan hunnit kolonisera flera aspar i området.

Arter

Bryoria nadvornikiana, violettgrå tagellav, NT
Chaenotheca gracilentia, smalskaftslav, VU
Collema curtisporum, liten aspgelélav, VU
Collema furfuraceum, stiftgelélav, NT
Lecanora impudens, allékantlav, VU
Lobaria pulmonaria, lunglav, NT
Megaspora verrucosa, falsk porlav
Ochrolechia pallescens, blek örnlav
Ramalina sinensis, småflikig brosklav, NT

gran
 björk
 på tre aspar
 på flera aspar
 asp
 asp
 asp
 asp
 asp

3. BRASSBERGET, SYDSLUTTNINGEN

Läge: Brassbergets sydbrant, sydost om Bravadäljan, 4-4,8 km ostnordost om Ramsjö, k:a. Gävleborgs län, Hälsingland, Ljusdals k:n, Ramsjö fg. Koordinater i rikets nät N 6898391, O 1496457. 366 m.ö.h. Inventerat den 22 maj 2009 av Fredrik Jonsson.

Sydbranten och sydsluttningarna

På Brassberget finns flera sydbranter med klippväggar. Vid de största branterna finns även rasmarker eller blockmarker nedanför klippväggarna. På den torra och blockrika marken har det troligen tagit tid för träden att etablera sig, vilket gjort att träden i detta område är yngre. Vissa delar är rika på aspar, men asparna är inte lämpliga för liten aspgelélav. Dels är miljön för torr, dels är asparna för unga. I vissa aspdominerade områden är asparna mellan 1 och 10 cm i brösthöjdsdiameter. Branterna är av en sur bergart, men det finns små fläckar med kalkhaltigare bergarter eller sippervatten där kalkkrävande arter som kalkgytterlav *Fuscopannaria praetermissa* och fjällig gytterlav *Fuscopannaria leucophaea* växer.

Där marken inte sluttar lika brant finns istället bördiga sluttningar med aspdominerad skog eller aspbjörkskog. Asparna är i detta område grövre, mellan 10 och 35 cm i brösthöjdsdiameter. Asparna är fårade upp till fem meters höjd och det finns rikligt med hålträäd. Självvallring gör att det finns rikligt med döda aspar. Genom att skogen är helt lövdominerad är det ljust långt ned på stammarna så här i lövsprickningstider trots att skogen är normaltät. Ljusälskande lavar såsom asporangelav *Caloplaca flavorubescens* är vanliga långt ned på stammarna. På marken, som ofta är av högörttyp eller lågörttyp, växer bland annat liljekonvalj. Vid inventeringstillfället var skogen i lövsprickningen och hade en kör av fåglar, t ex svartvit flugsnappare, trädgårdssångare, svarthätta, grönsångare, gärdsmyg och gråspett. Liten aspgelélav påträffades på två träd i detta område.

1. Det ena fyndet gjordes på en grov asp (ca 40 cm dbh) i den ljusöppna aspskogen på sydsluttningen. 30 bålar växer på nordsidan av stammen på mellan 1 och 2 meters höjd. I den högstammiga aspskogen i sydsluttningen kan det nästan tyckas vara alltför torrt, men under de varmaste sommarmånaderna ger ju löven skugga, och under vår och senhöst finns mycket ljus för lavarna att tillgå. Många av asparna uppfattades dock ännu för unga för liten aspgelélav, och endast på en asp sågs laven i denna miljö.

På den grova aspen i mitten av bilden växer rikligt med liten aspgelélav. Bålarna syns som ett mörkare parti på högerkanten av stammen mitt i bilden.

2. Det andra fyndet gjordes på en klenare asp (23 cm dbh) intill ett blöthål på en platå i sydsluttningen.

Falsk porlav *Megaspora verrucosa* på asp vid Brassberget. Det är en sällsynt lav som ofta förekommer i miljöer med en rik lavflora med flera andra ovanliga lavarter, exempelvis liten aspgelélav. Vid Brassberget har laven en rik population och finns spridd på många träd i området. Förutom på aspar växer falsk porlav även på kalkrika klippor samt i vattenfallskog.

Kommentar

Den höga andelen asp gör att området troligen kommer att bli ett viktigt kärnområde för liten aspgelélav i framtiden. Det enda som talar emot är det sydvända läget.

Arter

<i>Anaphthycia ciliaris</i> , allélav	asp
<i>Collema curtisporum</i> , liten aspgelélav, VU	på två aspar
<i>Collema furfuraceum</i> , stiftgelélav, NT	på minst 10 aspar
<i>Hypocenomyce antracophila</i> , kolflarnlav, s	på kolad ved på tallhögstubbar
<i>Hypocenomyce castaneocinerea</i> , mörk kolflarnlav,	på kolad ved på tallhögstubbar
<i>Hypochoeris maculata</i> , slätterfibbla	på marken
<i>Lecanora impudens</i> , allékantlav, VU	på flera aspar
<i>Lobaria pulmonaria</i> , lunglav, NT	på sälg och klippa
<i>Lobaria scrobiculata</i> , skrovellav, NT	på klippväggar
<i>Megaspora verrucosa</i> , falsk porlav	på flera aspar

5A. HÄBBARSBERGET

Läge: Häbbarsberget, söder om vägen mot Brassberget, 2,6 km nordost om Ramsjö k:a, Gävleborgs län, Hälsingland, Ljusdals k:n, Ramsjö fg. Koordinater i rikets nät N 6897663, O 1494670. 288 m.ö.h. Inventerat den 21 maj 2009 av Fredrik Jonsson.

Områdesbeskrivning

Det inventerade området består av en liten våt/lok vid vägkanten i närheten av Brassberget. Väten är omgiven av ett nyupptaget hygge på tre sidor. Björk dominerar i trädskiktet, men det finns också ganska många aspar. Asparna har varierande diametrar (mellan 10 och 40 cm dbh) och även varierande ålder (ca 60-140 år). Liten aspgelélav växer på en av de grövsta asparna som har kraftigt fårad bark. Den växer på den nordvästexponerade sidan som får mycket ljus i den glesa lövskogen, men slipper direkt solexponering. Stiftgelélav *Collema furfuraceum* växer även på de mer exponerade sydsidorna av asparna. På asparna växer också andra ljusälskande lavar som föredrar fuktig, ljus miljö och gamla träd, exempelvis porlaven *Pertusaria sommerfeltii* och falsk porlav *Megaspora verrucosa*.

Grovbarkig gammal asp med liten aspgelélav *Collema curtisporum* i den lilla hänsynsytan vid Häbbarsberget.

Kommentar

Ett mycket litet område, men som ändå har betydelse för flera rödlistade lavararter knutna till asp, däribland liten aspgelélav.

Arter

<i>Collema curtisporum</i> , liten aspgelélav, VU	på asp
<i>Collema furfuraceum</i> , stiftgelélav, NT	på flera aspar
<i>Leptogium saturninum</i> , skinnlav, s	på asp
<i>Megaspora verrucosa</i> , falsk porlav	på asp
<i>Pachyphiale fagicola</i> , kronlav	på aspticka
<i>Pertusaria sommerfeltii</i>	på asp
<i>Ramalina sinensis</i> , småflikig brosklav, NT	på asp

5. NORRTJÄRNSBERGET

Läge: Norrtjärnsbergets nordligaste del, S. om Brassberget, S. om Millestbäcken, 4,5 km ONO Ramsjö k:a, Gävleborgs län, Hälsingland, Ljusdals k:n, Ramsjö fg. Koordinater i rikets nät N 6897887, O 1496453. 326 m.ö.h. Inventerat den 21 maj 2009 av Fredrik Jonsson

Områdesbeskrivning

Talldominerad skog (ca 60% tall) med högt inslag av björk (både glasbjörk och vårtbjörk). Frisk blåbärstyp och lingontyp dominerar, och tallarna är 10-40 cm dbh. Det finns rikligt med dimensionsavverkningsstubbar av tall, och rikligt med brandspår. Vid N6897887, O1496453 finns en aspklon med 60-80 år gamla aspar, 5-25 cm dbh. En ganska hög andel av asparna är döda, framförallt av de klana (totalt ca 30%). Skogen är ljus och på aspstammarna växer mest ljusälskande arter som asporangelav *Caloplaca flavorubescens*, veckkantlav *Lecanora allophana*, allékantlav *Lecanora impudens* (VU), skinnlav *Leptogium saturninum* (S), stiftgelélav *Collema furfuraceum* (NT) och rosettlav *Physcia aipolia*, men även fläckar av de mer skuggtåliga arterna knopplav *Mycobilimbia carneoalbida* och *Bacidia subincompta*. Genom att skogen är ogallrad har dock varje asp ganska liten krona, ca en femtedel av trädets längd. I övrigt finns endast ca 1 % asp spritt i beståndet. Barken på asparna är fårad endast de nedersta 3 metrarna. Vid N6897780, O1496559 finns lite fler aspar, där är marken blockrik och nästan vätartad.

Aspklon med ganska unga aspar på Norrtjärnsberget.

Kommentar

Andelen asp är totalt sett liten, asparna är inte särskilt gamla, men har ändå redan förhållandevis små kronor vilket ytterligare förvärrar framtidsutsikterna. Området har låg prioritet för bevarandet av asparterna. Ett plus är givetvis närheten till Brassbergets naturreservat.

Arter

<i>Bacidia rosellizans</i>	på asp
<i>Collema furfuraceum</i> , stiftgelélav, NT	på minst 11 aspar
<i>Lecanora impudens</i> , allékantlav, VU	på minst 12 aspar
<i>Lecidella euphorea</i> , vit asplav	på asp
<i>Leptogium saturninum</i> , skinnlav, s	på aspar
<i>Lobaria pulmonaria</i> , lunglav, NT	på sälg och asp
<i>Lobaria scrobiculata</i> , skrovellav, NT	på sälg
<i>Megaspora verrucosa</i> , falsk porlav	på asp

6. BRASSBERGSSVALLEN

Läge: Brassbergssvallen, SO om Brassbergshockeln, 6,5 km NO Ramsjö k:a, Gävleborgs län, Hälsingland, Ljusdals k:n, Ramsjö fg. Koordinater i rikets nät N 6898935, O 1498380. 417 m.ö.h. Inventerat den 21 maj 2009 av Fredrik Jonsson.

Områdesbeskrivning

Kring vallen växer ca 80 år gammal barrblandskog med inslag av vårtbjörk och glasbjörk. En del björkar är angripna av fnöskticka och döda. Vid N6898935, O1498380 finns en källa och kring denna rikare vegetation med bland annat torta.

Kommentar

Inga aspar.

7. LAMMÅSENS SYDOSTSLUTTNING

Läge: Lammåsens SO-sluttning, mellan Brassbergshockeln och Brassberget, 6 km NO Ramsjö k:a, Gävleborgs län, Hälsingland, Ljusdals k:n, Ramsjö fg. Koordinater i rikets nät N 6899761, O 1497301. 380 m.ö.h. Inventerat den 21 maj 2009.

Det inventerade området ligger på en ostsluttning. Gran dominerar, men inslaget av tall är högt. Aspar och björkar finns ganska rikligt i hela området. Asparna är ganska gamla (äldre än i Brassbergsreservatet) och har ganska grova grenar. På nedfallna grenar påträffades lunglav, vilket tyder på hög luftfuktighet i området och en intressant epifytflora även uppe i aspkronorna. Det är möjligt att även liten aspgelélav kan växa uppe i trädskronorna, men inga grova färska nedfallna grenar påträffades.

Lok/vät i skogen vid Lammåsen. Det var på aspar vid denna vattensamling som liten aspgelélav och lunglavsknapp *Plectocarpon lichenum* påträffades.

Liten aspgelélav påträffades på tre aspar i området, alla i närheten av en vätt.

Vid väten påträffades också den sällsynta lavparasiten lunglavsknapp *Plectocarpon lichenum*, på lunglav på en asp. Lite längre från väten växte även rosettelav *Collema fragrans* (EN). Mer utspritt i hela området förekom stiftgelélav *Collema furfuraceum*, lunglav *Lobaria pulmonaria*, nordlig lundlav *Bacidia rosellizans* och allékantlav *Lecanora impudens*.

Rosettgelélav *Collema fragrans*, på asp vid Lammåsen. Rosettgelélav bildar ofta mängder av små bålar med rikligt med fruktkroppar (apothecier). Den växer nästan alltid på skadade aspar.

Vid N 6899818, O 1497351 finns en aspklon i en sluttning med gamla aspar (se foto nedan). Asparna är fårade 5-7 m upp på stammarna, och har knotiga grova grenar. Asparna står i halvöppet och bra läge, men det har tidigare varit mer slutet, granar är nämligen nyligen bortgallrade i aspklonen vilket är bra. På stammarna finns en lavflora som är gränsfall mellan gelélavs- och lunglavssamhälle (*Collema- Lobarion*) med t ex blemlav *Phlyctis argena*. På en av asparna är blemlaven fertil (med apothecier) vilket är ovanligt.

Gamla aspar vid Lammåsen. Aspen i mitten är nästan helt täckt av den vita blemlaven *Phlyctis argena*.

Arter

<i>Bacidia rosellizans</i> nordlig lundlav	på minst 3 aspar
<i>Chaenotheca gracillima</i> , brunpudrad nållav, NT	på björk
<i>Collema curtisporum</i> , liten aspgelélav, VU	på tre aspar
<i>Collema fragrans</i> , rosettgelélav, EN	på en asp
<i>Collema furfuraceum</i> , stiftgelélav, NT	på minst 10 aspar
<i>Collema nigrescens</i> , läderlappslav, NT	på en asp
<i>Lecanora impudens</i> , allékantlav, VU	på minst 7 aspar
<i>Leptogium saturninum</i> , skinnlav, s	asp
<i>Leptogium teretiusculum</i> , dvärgtufs, s	asp
<i>Lobaria pulmonaria</i> , lunglav, NT	på minst 17 aspar
<i>Parmeliella triptophylla</i> , korallblylav, s	asp
<i>Phlyctis argena</i> , blemlav, med apothecier	asp
<i>Plectocarpon lichenum</i> , lunglavsknapp, VU?	asp
<i>Ramalina sinensis</i> , småflikig brosklav, NT	asp

8. MATTEKALLEBERGET

Läge: Mattekallebergets sydostsluttning, ca 31 km nordväst om Hassela. Gävleborgs län, Hälsingland, Nordanstigs k:n, Hassela fg. Koordinater i rikets nät N 6902573, O 1518655. 435 m.ö.h. Inventerat den 1 juni 2009 av Fredrik Jonsson.

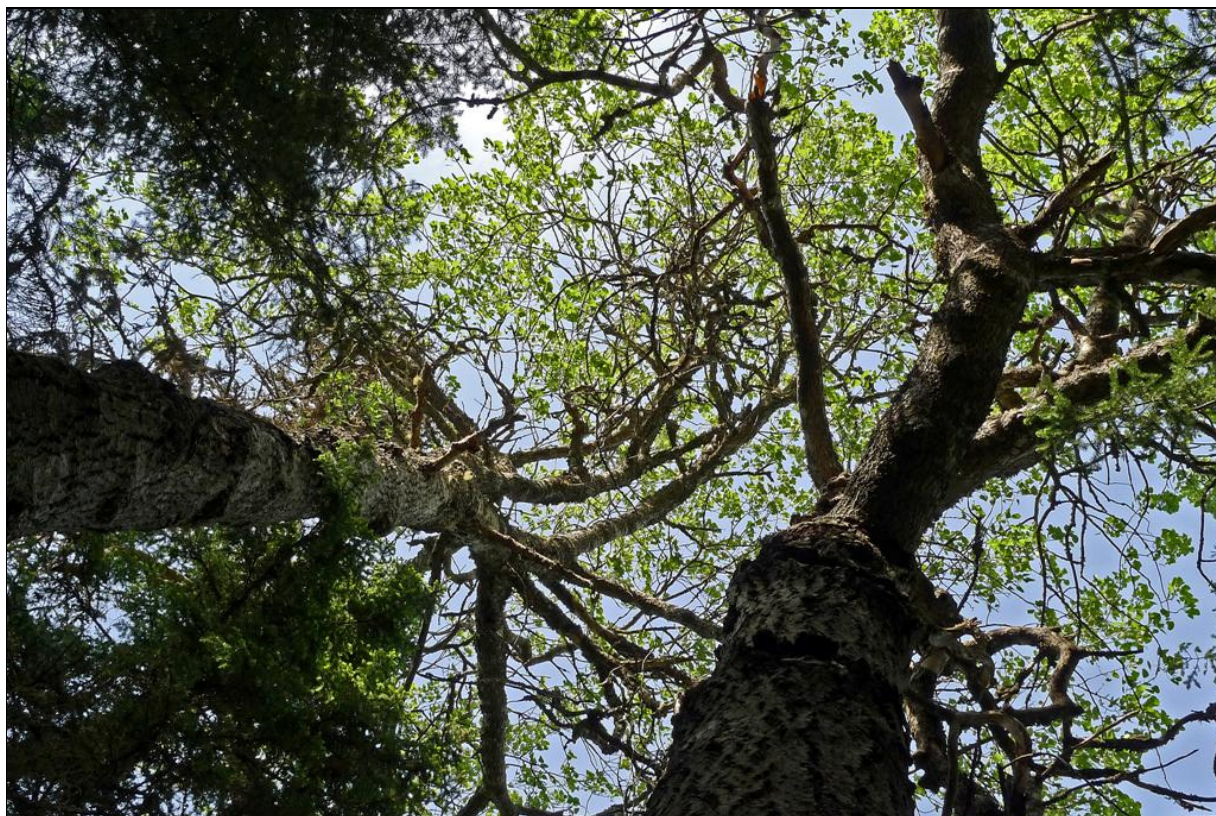
Områdesbeskrivning

Skogen vid Mattekalleberget är tätvuxen, med grova tallar och underväxt av klenare granar. I skogen finns det gott om asp, och i vissa delar är skogen aspdominerad. Skogen är bördig och många av asparna är grova och högvuxna med grova grenar i kronan. Träden är ca 25 m höga, och det finns enstaka aspar med en diameter på uppemot 65 cm i brösthöjd. Åldern uppskattas till ca 140 år. Stammarna är fårade upp till mellan 5 och 10 m, men genom att skogen är så tät är lavfloran torftig.

Tät aspranskog vid Mattekalleberget med ganska torftig lavflora på aspstammarna.

På stammarnas nedre del växer skuggtåliga arter som *Bacidia subincompta*, knopplav *Mycobilimbia carneoalbida* och gröngul knopplav *Mycobilimbia epixanthoides* men även fuktkrävande (och skuggtåliga) arter som blemlav *Phlyctis argena*, lunglav *Lobaria pulmonaria* (NT) och korallblylav *Parmeliella triptophylla* (s). På nedfallna grenar hittades allélav *Anaptychia ciliaris* och småflikig brosklav *Ramalina sinensis* (NT).

Grova aspar med grova krokiga grenar i kronan vid Mattekalleberget. Troligtvis är lavfloran rik uppe i kronan, men det är svårt att kontrollera...

Kommentar

Troligtvis är lavfloran intressant uppe i askkronorna, men det skulle vara bra med lite selektiv gallring av skogen för att bibehålla och förstärka naturvärdena knutna till aspar i området.

Arter

<i>Anaphthya ciliaris</i> , allélav	nedfallna aspkvistar
<i>Arthonia leucopellea</i> , kattfotslav, s	gran i sumpskog
<i>Cliostomum leprosum</i> , mjölig dropplav, VU	gran i sumpskog
<i>Lecanactis abietina</i> , gammelgranslav	gran i sumpskog
<i>Lobaria pulmonaria</i> , lunglav, NT	aspar
<i>Ochrolechia arborea</i> , slät örnlav	asp
<i>Ochrolechia pallescens</i> , blek örnlav	nedfallna aspkvistar
<i>Ramalina sinensis</i> , småflikig brosklav, NT	nedfallna aspkvistar

12-13. MASUGNSÅSEN VÄSTRA

Läge: V om Masugnsåsen, ca 24 km NNV Bjuråkers k:a, SV om Hassela, NO Alsjö. Gävleborgs län, Hälsingland, Hudiksvall k:n, Bjuråker fg. Koordinater i rikets nät N 6884069, O 1533859. 372 m.ö.h. Inventerat den 30 maj 2009 av Fredrik Jonsson.

Område 13

I område 13 växer en ganska fin lövrik granskog av frisk blåbärstyp på en höjd. Fläckvis är det i skogen 50 % asp samt lägre inslag av björk. På asparna växer en ljusgynnad lavflora med rikligt med asporangelav *Caloplaca flavorubescens*, aspgelélav *Collema subnigrescens*, skinnlav *Leptogium saturninum*, blek örnlav *Ochrolechia pallescens* och lunglav *Lobaria pulmonaria*. Asparna är fårade till ca 5 m höjd och har en brösthöjdsdiameter på 10-30 cm. Skogen är underröjd och det finns nästan inga döda träd. På marken finns spridda, låga, förmultnade dimensionsavverkningsstubbar av tall och gran, inga brandspår ses. Utanför området, på en asp i en sparad träddunge på ett hygge påträffades liten aspgelélav *Collema curtisporum*.

Aspgranskogen i område 13 är gallrad och därigenom ganska ljusöppen med lunglav och aspgelélav växande på stammarnas nedre delar.

Område 12

Vid N 6884358, O 1533440, strax söder om område 12 finns ett ganska stort område med ung, ca 30 år gammal aspskog av frisk blåbärstyp. Skogen är ogallrad med klena aspar (2-12 cm dbh). Längre in i område 12 blir skogen grandominerad och tätare eller mörkare, inslag av björk, asp och tall.

Ung, klenvuxen aspskog intill område 12.

Kommentar

Det finns förutsättningar för liten aspgelélav att kolonisera område 13 inom en nära framtid. Asparna i området börjar få rätt ålder och ljusförhållandena är bra. Liten aspgelélav finns dessutom i närheten på en friställd asp på ett hygge. Den asprika ungsnogen i område 12 kan bli värdefull i framtiden men bör i så fall naturvårdsgallras inom en ganska snar framtid.

Arter

<i>Collema curtisporum</i> , liten aspgelélav, VU	asp
<i>Collema furfuraceum</i> , stiftgelélav, NT	asp
<i>Collema fuscovirens</i> , kalkgelélav,	asp
<i>Collema subnigrescens</i> , aspgelélav, NT	på minst 7 aspar
<i>Leptogium saturninum</i> , skinnlav, s	asp
<i>Lobaria pulmonaria</i> , lunglav, NT	aspar
<i>Ochrolechia pallescens</i> , blek örnlav,	asp
<i>Ramalina sinensis</i> , småflikig brosklav, NT	asp

16-17. STOR-DRAGÅSEN

Läge: Stor-Drågåsens SV-del, 16 km N om Bjuråkers k:a. Gävleborgs län, Hälsingland, Hudiksvall k:n, Bjuråker fg. Koordinater i rikets nät N 6876433, O 1539754. 352 m.ö.h. Inventerat den 30 maj 2009 av Fredrik Jonsson.

Område 16

Område 16 består av 100-120 år gammal, grandominerad barrblandskog av frisk blåbärstyp med lågt lövinslag (ca 5-10%). Bland lövträden är björk är vanligast och endast några få aspar ses. En del björkar är döda eller döende. I södra delen finns sumpområden och lite fler aspar. På några aspar växer korallblylav *Parmeliella triptophylla* och lunglav *Lobaria pulmonaria*.

Område 17

I område 17 är skogen äldre och mer talldominerad, enstaka tallar uppemot 200 år gamla. Det är dock generellt mindre löv i denna del. Här växer en riktigt fin gammal barrblandskog, ca 170-220 år, med plattkronade tallar och gott om torrakor. Även granarna gamla med nedhängande grenar. Området är klart skyddsvärt, men med ganska låg lövandel. Vid N 6876256, O 1539894 finns en aspklon i ganska torrt och solexponerat läge. Aspar fårade till drygt 5 m och med grova grenar i kronan. Brandspår finns men är gamla.

Gammal talldominerad barrblandskog i område 17.

Kommentar

Område 17 är ett fint naturskogsområde, men där växer nästan inga aspar. De få aspar som finns växer i alltför torr miljö för liten aspgelélav. I område 16 är skogen yngre men även i detta område finns ganska få aspar. Sammantaget kan sägas att lövandelen är alltför låg i dessa områden för att de ska vara intressanta för projektet.

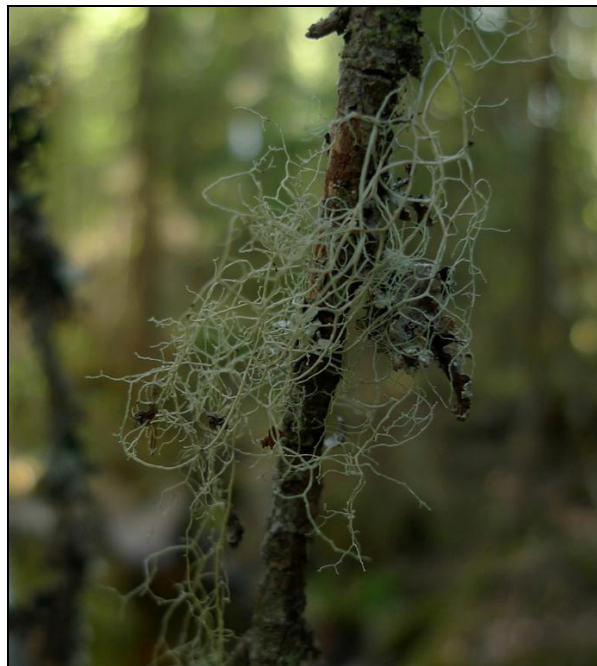
Arter

<i>Bryoria nadvornikiana</i> , violettgrå tagellav, NT	gran
<i>Calicium denigratum</i> , blanksvart spiklav,	tall
<i>Collema subnigrescens</i> , aspgelélav, NT	på fyra aspar
<i>Hypocenomyce anthracophila</i> , kolflarnlav,	tall
<i>Hypocenomyce castaneocinerea</i> , s	tall
<i>Hypogymnia vittata</i> , skuggblåslav, s	på klippa
<i>Lecidea botryosa</i> , vedskivlav, s	tall
<i>Leptogium teretiusculum</i> , dvärgtufs, s	asp
<i>Lobaria pulmonaria</i> , lunglav, NT	på minst 7 aspar
<i>Megaspora verrucosa</i> , falsk porlav	asp
<i>Parmeliella triptophylla</i> , korallblylav, s	asp
<i>Phellinus populicola</i> , stor aspticka, NT	på två aspar

18. HÄRNÅN

Läge: Härnån, Mellan Alsjösjön och Övre Fläsmasjön, ca 18 km NNV om Bjuråkers k:a. Gävleborgs län, Hälsingland, Hudiksvall k:n, Bjuråker fg. Koordinater i rikets nät N 6877524, O 1533740. 160 m.ö.h. Inventerat den 30 maj 2009 av Fredrik Jonsson.

Miljön längs med Härnån är varierande, men vissa generella drag kan skönjas. Ån är reglerad genom ett minikraftverk och en del av vattnet leds vid sidan om i en tub. Granskog dominerar i nästan hela området, men lövinslaget är hela tiden högt. Främst är det björk, men det finns även en del asp, gråal samt enstaka säl, rönn och hägg. En del granar som står nära ån är riktigt gamla, 150-200 år, medan skogen i övrigt är yngre, 60-100 år. Ån bildar oftast en ravin med ganska branta sluttningar på bäge sidor. Lavfloran på asparna är mestadels torftig, med antingen för skuggig miljö med mossor eller för unga aspar. En rasad flottningränna går genom hela området. Marken är bördig med lågörttyp eller högörttyp med exempelvis vitsippa, ormbär och på något ställe trolldruva och vispstarr. Den mest intressanta lavfloran återfinns på granar. På två granar alldeles intill ån påträffades den sällsynta trådbrosklaven *Ramalina thrausta*!

Två sällsynta arter knutna till granar i fuktiga miljöer, båda funna vid Härnån. Till vänster ses den sydliga laven mellanklotterlav *Opegrapha vulgata*. Den har slingriga svarta apothecier och rödbrunt färgad bål med trentepohlia-alger och växer vid basen av granar i fuktig miljö. Trådbrosklaven *Ramalina thrausta* till höger växer på tunna grangrenar.

Kommentar

Området är i dagsläget inte lämpligt för liten aspgelélav. De aspar som finns i området är för unga. Området ligger dessutom kanske på för låg höjd över havet för liten aspgelélav. Området har dock andra kvalitéer i form av bördig mark, ganska hög lövandel och hög luftfuktighet genom ån och dess forsar och den ravinliknande terrängen.

Arter

<i>Opegrapha vulgata</i> , mellanklotterlav	gran
<i>Actaea spicata</i> , trolldruva, s	på marken
<i>Carex digitata</i> , vispstarr, s	på marken
<i>Chaenotheca chlorella</i> , kornig nållav, s	gran
<i>Ramalina thrausta</i> , trådbrosklav, EN	gran

19. VALBOMÄSSBERGET

Läge: Valbomässbergets sydvästsluttning, ca 18 km nordnordväst om Bjuråkers k:a. Gävleborgs län, Hälsingland, Hudiksvall k:n, Bjuråker fg. Koordinater i rikets nät N 6877689, O 1532429. 256 m.ö.h. Inventerat den 31 maj 2009 av Fredrik Jonsson.

Områdesbeskrivning

På Valbomässbergets sydvästvända sluttning växer en 100-120 år gammal granskog av frisk blåbärstyp. I den blockrika (gnejsblock) granskogen finns ganska gott om grova tallöverståndare och grova vårtbjörkar. I sluttningen finns också flera aspkloner av varierande grovlek och ålder.

Asparna är mellan 10 och 25 cm dbh och mellan ca 80 och 120 år gamla. På flera av asparna växer aspgelélav *Collema subnigrescens* (NT).

Kommentar

Troligvis för torrt och för sydligt (sydsluttning, och ganska låg höjd över havet) för liten aspgelélav. Istället förekommer aspgelélav.

Arter

<i>Collema fuscovirens</i> , kalkgelélav	på asp
<i>Collema subnigrescens</i> , aspgelélav, NT	på minst tre aspar
<i>Lobaria pulmonaria</i> , lunglav, NT	på flera aspar
<i>Phellinus nigrolimitatus</i> , stor aspticka, NT	på asp
<i>Ramalina sinensis</i> , småflikig brosklav, NT	på nedfallna aspkvistar

20-21. NJUPFATET

Läge: Områden kring sjön Njupfatet, Sörnjupen och Norrnjupen, ca 19 km NNV om Bjuråkers k:a. Gävleborgs län, Hälsingland, Hudiksvall k:n, Bjuråker fg. Koordinater i rikets nät N 6878667, O 1530127. 380 m.ö.h. Inventerat den 31 maj 2009 av Fredrik Jonsson.

Område 21

I område 21 växer en nästan ren tallskog (ca 110 år gammal) av frisk blåbärstyp. I skogen finns inslag av gran och enstaka björk. I området finns också en sydbrant med exponerade klippor av rödaktig bergart.

Kring Njupfatet

Hela området har tidigare varit hårt brandpräglat och talldominerat, och det finns fortfarande gott om gamla tallågor, tallhögstubbar och grova talltorrakor. Tall dominerar fortfarande på höjder och de torrare sydbranterna. Granskog dominerar i fuktigare svackor och nordsluttningar med vitmossfläckar. Skogen är mestadels kring 110 år gammal, men vid Njupfatet betydligt äldre, med tallar uppemot 200 år. I vissa nordsluttningar är violettgrå tagellav vanlig, viss långskäggsvarning. Lövinslaget är generellt lågt, mest i form av björk. Aspar förekommer sparsamt, och oftast med en ganska torftig lavflora. Väster om Njupfatet finns det dock flera aspkloner med aspar som har fårad bark ända upp i kronan. Åldern uppskattas till ca 110 år och i detta område ses aspgelélav, småflikig brosklav och lunglav. Frisk blåbärstyp dominerar. Nordost om Njupfatet står en gammal asp bara ett 10-tal meter från sjön. Åldern uppskattas till 150 år och på stammen växer rikligt med lunglav som är parasiterad av lunglavsknapp *Plectocarpon lichenum*.

Område 20

I stora delar hållmarksbetonad gammal 150-årig tallskog. Frisk blåbärstyp dominerar, men på hållmarkspartier även rikligt med ljung och lavar. Granar spridda, men dominerar i vissa svackor. Lövinslaget består av spridda gamla björkar. Inga aspar.

Kommentar

Ett stort område som innehåller ganska värdefull naturskog. Andelen asp är dock ganska låg, och asparna är spridda över stora områden.

22. VAKÅSEN

Läge: Vakåsen, 25 km NV om Hassela k:a. Gävleborgs län, Hälsingland, Nordanstig k:n, Hassela fg. Koordinater i rikets nät N 6897887, O 1523245. 429 m.ö.h. Inventerat den 1 juni 2009 av Fredrik Jonsson.

Områdesbeskrivning

Området, även norr om den flygbildstolkade ytan, är rikt på aspar ofta 5-10%. Asparna är 20-40 (-65) cm dbh och ca 120 år gamla. De är fårade nästan ända upp i kronan och 20-25 m höga. Granskog dominerar även om tallinslaget bitvis är högt. Frisk eller friskfuktig mark av blåbärstyp dominerar. Björk förekommer mer sparsamt än asp. Brandspår tyder på mer tall tidigare. Lavfloran på stammarna rätt torftig med knopplav *Mycobilimbia carneoalbida* och *Bacidia subincompta*. På nedfallna grenar är lavfloran dock intressantare med liten aspgelélav, blek örnlav *Ochrolechia pallescens* och småflikig brosklav *Ramalina sinensis*, men inte lunglavar. Beskrivningen gäller främst området norr om område nr 22. I nr 22 betydligt mindre asp.

Kommentar

I området finns en hel del asp i lämplig ålder för liten aspgelélav. På stammarnas nedre delar är det dock för mörkt, men i aspkrönorna är det mer lämpliga ljusförhållanden.

Aspar i kanten mellan hygget och den gamla skogen. I denna miljö hade flera lite grövre aspgrenar blåst ned till följd av hygget, och på några av dessa hittades liten aspgelélav. Lavfloran på stammarna var dock ganska torftig. Vid N 6897894, O 1523194.

Arter

Collema curtisporum, liten aspgelélav, NT

Lecanora impudens, allékantlav, VU

Lobaria pulmonaria, lunglav, NT

Ochrolechia pallescens, blek örnlav

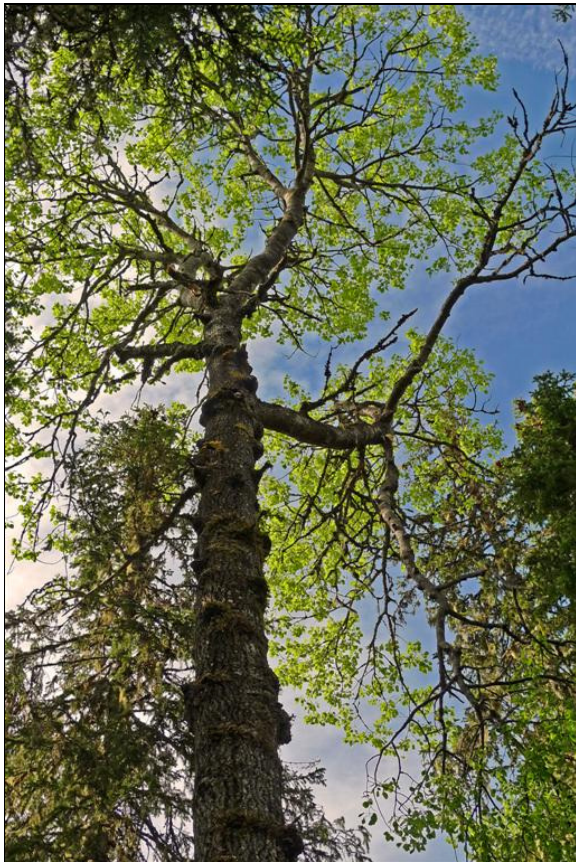
Ramalina sinensis, småflikig brosklav, NT

26. LOMTJÄRNS NATURRESERVAT

Läge: Lomtjärns naturreservat, sydost om Lomtjärnen, 20,5 km västnordväst om Hassela k:a. Gävleborgs län, Hälsingland, Hudiksvalls k:n, Bjuråkers fg. Koordinater i rikets nät N 6891462, O 1526715. 363 m.ö.h. Inventerat den 1 juni 2009 av Fredrik Jonsson.

Områdesbeskrivning

Gammal barrblandskog på nordsluttning. Tall dominerar i det övre trädskiktet, men granen kommer underifrån. Frisk blåbärstyp är vanligast, men det finns fuktstråk och ett par vätar. Skogen är ca 150 år gammal och har rikligt med urskogselement såsom grova torrakor, högstubbar och lågor av tall. Lövandelen är låg, främst björk, men även spridda aspar. Väster om området är det intressantare, med asprik granskog. Asparna är gamla, drygt 140 år, 25-45 cm dbh, och fårade 5-8 meter upp och med grovgreniga kronor.

Aspkrona med grova krokiga grenar som tyder på hög ålder (ca 150 år?) (till vänster) och till höger tunn flagnande bark som också är typiskt för mycket gamla aspar.

Lunglav är vanlig tillsammans med korallblylav. Det finns ganska gott om döda träd. Flera arter indikerar att området har mycket hög luftfuktighet, t ex så växer frilevande *Trentepohlia aurea* på en asp och på flera av asparna ses lunglavsparasiten *Plectocarpon lichenum*. Även uppe i kronan är lavfloran rik med småflikig brosklav, allélav *Anaptychia ciliaris* och blek örnlav.

Till vänster syns den orangefärgade algen *Trentepohlia aurea* som indikerar fuktiga förhållanden. Till höger ses de rödbruna apothecierna på laven mörk rödprick *Arthonia incarnata* som växer på ett par sälgar vid en vät i området.

Även i granskogen öster om område 26 är det ganska asprikt. Även där ses flera arter som indikerar att området har hög luftfuktighet, förutom ovan nämnda *Plectocarpon lichenum* ses även västlig njurlav *Nephroma laevigatum* och dvärggytterlav *Arctomia delicatula* på en asp vardera.

Fertil lunglav *Lobaria pulmonaria* på asp i Lomtjärns naturreservat. Apothecier är troligen mycket viktiga för att lunglaven ska kunna sprida sig på lite längre avstånd.

Kommentar

Även om inte liten aspgelélav påträffades har asparna i området unika kvalitéer med flera mycket krävande och sällsynta arter.

Arter

<i>Anaptychia ciliaris</i> , allélav	asp
<i>Arctomia delicatula</i> , dvärggytterlav	asp
<i>Arthonia incarnata</i> , mörk rödprick, VU	på två sälgar
<i>Chaenotheca gracillima</i> , brunpudrad nållav, NT	björk
<i>Collema subnigrescens</i> , aspgelélav, NT	på två aspar
<i>Hypocenomyce anthracophila</i> , kolflarnlav, s	tallhögstubbe
<i>Hypocenomyce castaneocinerea</i> , s	tallhögstubbe
<i>Lecanora impudens</i> , allékantlav, VU	asp
<i>Lobaria pulmonaria</i> , lunglav, NT	på många aspar
<i>Nephroma laevigatum</i> , västlig njurlav, NT	asp
<i>Ochrolechia pallescens</i> , blek örnlav	asp
<i>Parmeliella triptophylla</i> , korallblylav, s	på aspar
<i>Phellinus populicola</i> , stor aspticka, NT	på tre aspar
<i>Plectocarpon lichenum</i> , VU?	på fem aspar
<i>Ramalina sinensis</i> , småflikig brosklav, NT	på nedfallna aspkvistar
<i>Trentepohlia aurea</i>	asp

26 B. STENSJÖNS NATURRESERVAT

Läge: Stensjöns naturreservat, norra delen 22 km västnordväst om Hassela k:a. Gävleborgs län, Hälsingland, Hudiksvalls k:n, Bjuråkers fg. Koordinater i rikets nät N 6892637, O 1524776. 372 m.ö.h. Inventerat den 1 juni 2009 av Fredrik Jonsson.

Vid denna vät växte liten aspgelélav på många aspar.

Områdesbeskrivning

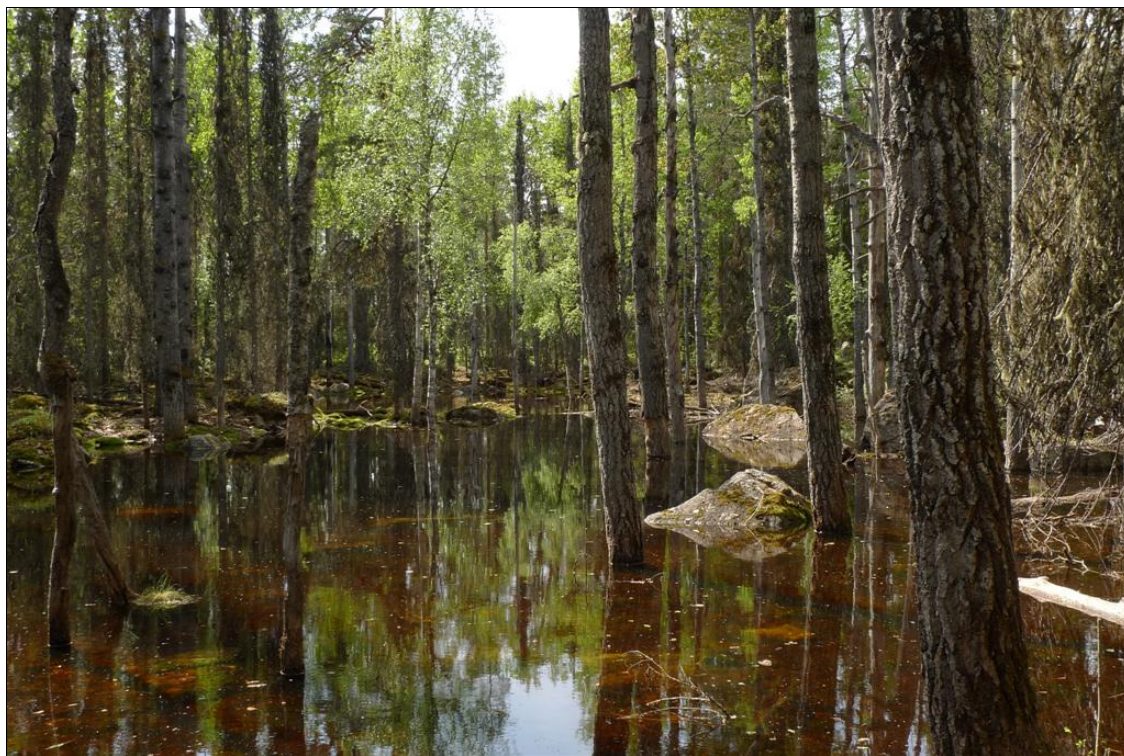
Jag stannar till vid en liten vät vid grusvägen, och den visar sig ingå i ett system med flera mycket fina och ganska stora våtar. Våtarna har stor variation i vattenstånd, en dryg meter, och runtomkring våtarna växer rikligt med gamla aspar. Skogen runt våtarna består av blandskog med gran, tall, sälgar och björk.

I naturskogen ses flera sidensvansar och tornseglare. Brandspår syns på tallar som står alldeles intill våtarnas kanter.

Bilden till vänster föreställer svampen *Caliciopsis calicioides* växande på en aspstam intill en vät. Detta är det enda fyndet av denna sällsynta svamp under sommarens inventeringar av aspar. Allélav (till höger) är sällsynt i dessa delar av landet, men förekommer ibland uppe i aspkrönorna. Denna individ växte dock på en aspstam i kanten av en vät.

Vid N 6892624, 1524487 finns en mycket fin vät som ligger utanför reservatet. Vid tiden för mitt besök är vattenståndet mycket högt, troligen över det högsta högvattennivåerna.

Vattenståndet i denna vät är mycket högt, övre högsta normala vattenstånd, och många av asparna håller på att dö. Troligen beror det på ett nyupptaget hygge inte långt "nedströms" väten som har påverkat hydrologin negativt.

Det hela förefaller mycket märkligt med tanke på att vattenståndet i de andra vätarna är nästan 1 m lägre än högvattennivån. En trolig förklaring får jag när jag tittar på färsk ortofotokartor från området. Då visar det sig att det finns ett nyupptaget hygge inte långt från väten, ”nedströms” väten. Troligen har något hänt i samband med avverkningen. Antingen har grundvattennivån höjts till följd av att man avverkat träden, eller så har man kört sönder någon underjordisk vattenled.

Kommentar

Trots att Stensjöns naturreservat inte är särskilt lövrikt är området viktigt för liten aspgelélav. Kanten av vätarna har troligtvis mycket lång kontinuitet av gamla aspar. Kombinationen gamla aspar och ljus och fuktig miljö är perfekt för liten aspgelélav.

Arter

<i>Anapthygia ciliaris</i> , allélav	asp
<i>Bacidia rosellizans</i> , nordlig lundlav	asp
<i>Biatora vernalis</i> , vårknopplav, s	asp
<i>Caliciopsis calicioides</i>	asp
<i>Chaenotheca laevigata</i> , nordlig nållav, NT	salix
<i>Collema curtisporum</i> , liten aspgelélav, VU	på 17 aspar
<i>Collema furfuraceum</i> , stiftgelélav, NT	aspar
<i>Fuscopannaria confusa</i> , forsgytterlav, VU	På asp vid vät
<i>Lecanora impudens</i> , allékantlav, VU	aspar
<i>Leptogium teretiusculum</i> , dvärgtufs, s	asp
<i>Lobaria pulmonaria</i> , lunglav, NT	asp
<i>Megaspora verrucosa</i> , falsk porlav	aspar
<i>Ochrolechia pallescens</i> , blek örnlav	asp

27. TROLLSBERGET

Läge: Trollsbjörgets sydvästsluttning, 17 km NV om Bjuråkers k:a. Gävleborgs län, Hälsingland, Ljusdals k:n, Bjuråker fg. Koordinater i rikets nät N 6869187, O 1525560. 325 m.ö.h. Inventerat den 29 maj 2009 av Fredrik Jonsson.

Områdesbeskrivning

I område 27 på Trollsbjörget växer en gallrad, ca 50 år gammal skog. I asprika delar är markvegetationen av lågörttyp med t ex liljekonvalj, vispstarr, skogskovall, blåbär och ekorrbär. Asparna är mellan 10 och 25 cm dbh, och det finns nästan inga döda träd. På asparna växer en ljusgynnad lavflora med asporangelav, rosettlav och veckkantlav. Hela området ligger i en sydvästsluttning och skogen domineras av tall eller gran, oftast med högt lövinslag, oftast vårtbjörk eller glasbjörk. Skogen är ännu för ung, men kommer kanske att bli mer lämplig om 30-50 år.

Asparna vid Trollsberget är ganska unga, och i kronorna är barken slät, grenarna kläna och rakt utstående eller vinklade uppåt.

Vid N 6869187, O 1525560 finns ett område med äldre skog intill en brant. Det är ca 120 år gammal granskog med inslag av tall, björk och enstaka aspar. På några aspar i den äldre skogen ses bl a aspgelélav *Collema subnigrescens*, stiftgelélav *Collema furfuraceum* och dvärgtufs *Leptogium teretiusculum*. Både ovanför och nedanför den gamla skogen finns ung asprik skog. Den asprika skogen följer den branta delen av sluttningen österut. Asparna är mellan 5 och 15 cm dbh.

I omgivningarna söder om området syns asprika skogar, troligen på Hävlungsåsens nordsluttning och även Trollsbergets ganska branta nordsluttning ser mycket asprisk/lövrisk ut.

Kommentar

I området finns några områden med yngre aspskog, men de är nog inte tillräckligt stora för att vara intressanta för projektet. Bättre områden finns dock troligtvis i närmaste omgivningarna.

Arter

<i>Collema furfuraceum</i> , stiftgelélav , NT	asp
<i>Collema subnigrescens</i> , aspgelélav, NT	asp
<i>Hepatica nobilis</i> , blåsippa, s	på marken
<i>Leptogium saturninum</i> , skinnlav , s	asp
<i>Leptogium teretiusculum</i> , dvärgtufs, s	asp
<i>Nephroma parile</i> , bårdlav, s	asp
<i>Nephroma resupinatum</i> , luddlav, s	asp
<i>Parmeliella triptophylla</i> , korallblylav , s	asp

29. HÄSTSKOKNIPPEN

Läge: Hästskoknippens östra sida, NV om Örasjön, 5,9 km OSO Ramsjö k:a, Gävleborgs län, Hälsingland, Ljusdals k:n, Ramsjö fg. Koordinater i rikets nät N 6895748, O 1497903. 345 m.ö.h. Inventerat den 22 maj 2009 av Fredrik Jonsson.

Unga, kvistiga tidigare hårt älgbetade aspar vid Hästskoknippen vid N 6895752, O 1497886.

Områdesbeskrivning

Område 29 består av ung lövskog som eventuellt har uppkommit efter hyggesbränning. Skogen är ca 50 år gammal och domineras i stora delar av björk och asp. Den blockrika marken sluttar svagt åt öster. I fältskiktet dominerar blåbärstyp med fläckar av lågörttyp. Det finns också fläckar med lavar och ljung på blockrika delar. Asparna är mellan 1 och 25 cm dbh och har i ett tidigare skede varit hårt älgbetade. Lavfloran är av det ljusälskande slaget, oftast av asporangelavstyp, eller av surare, skrynkellavstyp. Stiftgelélav har precis börjat etablera sig, och skinnlav är ganska vanlig. Gran finns dels som småplantor, och dels som 15-25 cm grova träd. Tallar och sälgar forekommer spridda i området. Området verkar hårt brunnet och det finns dimensionsavverkningsstubbar av tall.

Veckkantlav *Lecanora allophana* på asp vid Hästskoknippen. Veckkantlav föredrar ljusa miljöer och förekom rikligt i den unga, ljusa aspskogen.

Kommentar

Viktigt framtidsområde för aspbberoende arter, eventuell röjning/gallring för att gynna löv och för att få grövre skog bör diskuteras.

Arter

<i>Buellia disciformis</i> , rönnlav	asp
<i>Caloplaca suspiciosa</i> , svart asporangelav	asp
<i>Collema furfuraceum</i> , stiftgelélav , NT	asp
<i>Lecanora cateilea</i>	asp
<i>Leptogium saturninum</i> , skinnlav , s	asp
<i>Pertusaria leioplaca</i> , tunn porlav	asp

30-31. GULLASANDSBACKARNA

Läge: Gullasandsbackarna, SO Tallnäs, 10 km SSO Ramsjö k:a, Gävleborgs län, Hälsingland, Ljusdals k:n, Ramsjö fg. Koordinater i rikets nät N 6887576, O 1495287. Inventerat den 20 maj 2009 av Fredrik Jonsson.

Områdesbeskrivning

I närheten av område 30-31 finns ett hygge (vid N 6887576, O 1495287) med sju kvarlämnade aspar. Ett par av dessa har stiftgelélav *Collema furfuraceum* (NT) och på ett block på hygget växer skuggblåslav *Hypogymnia vittata* (S). I en sumpgranskog intill hygget sågs även lunglav

Lobaria pulmonaria (NT) på sälg och asp samt brunpudrad nållav *Chaenotheca gracillima* (NT) på en björkhögstubbe.

Lite längre norrut längs med grusvägen (vid N 6888239, O1494312) finns några aspar i en ca 100 år gammal barrblandskog. Här påträffades allékantlav *Lecanora impudens* (VU) på en asp.

Kommentar

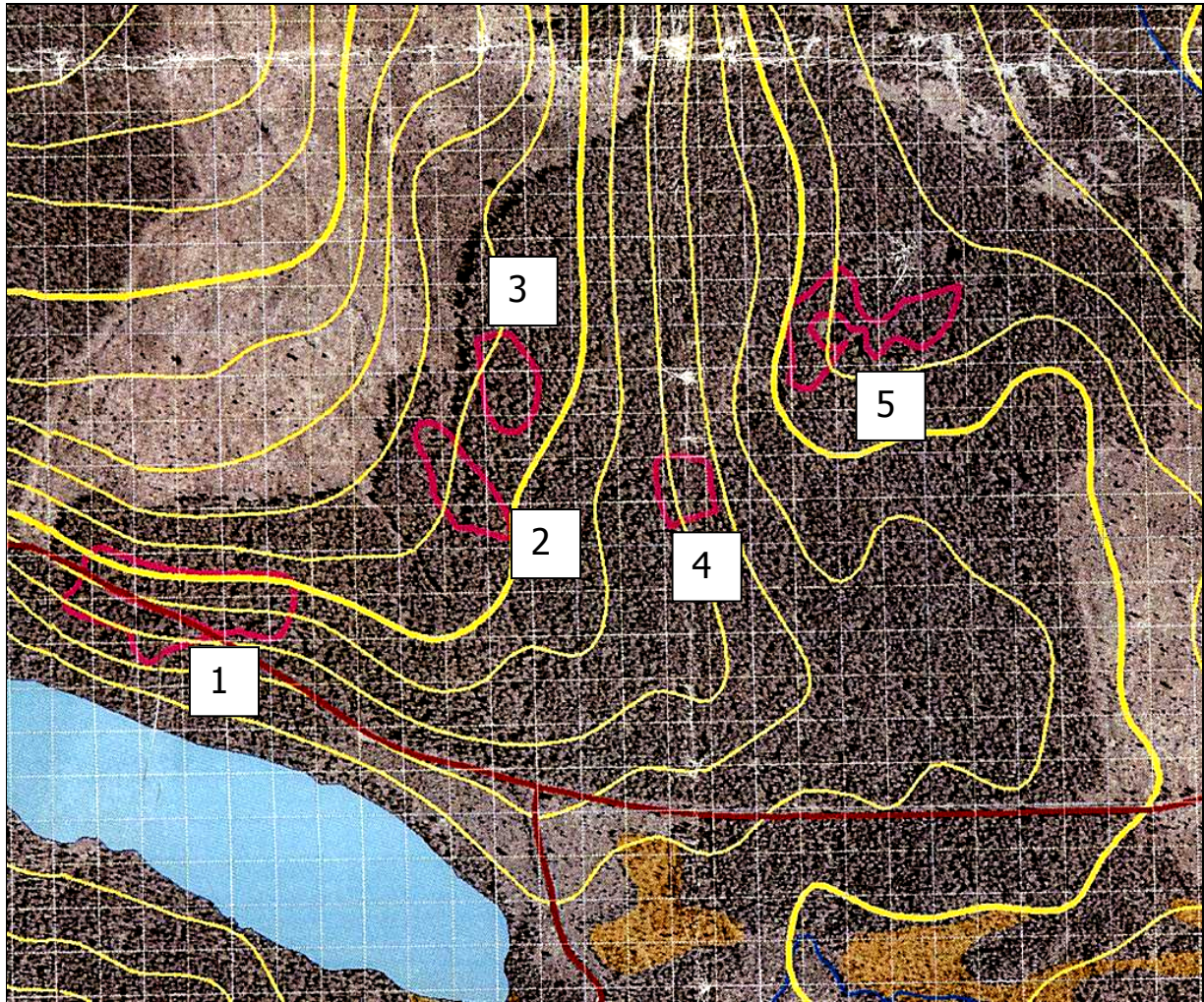
Mycket låg andel aspar gör området ointressant för projektet.

Arter

<i>Chaenotheca gracillima</i> , brunpudrad nållav, NT	björk
<i>Collema furfuraceum</i> , stiftgelélav, NT	asp
<i>Hypogymnia vittata</i> , skuggblåslav,	<i>block</i>
<i>Lecanora impudens</i> , allékantlav, VU	asp
<i>Lobaria pulmonaria</i> , lunglav, NT	sälg och asp

32. LILL-VALSJÖBERGET

Läge: Lill-Valsjöbergets sydöstra del, norr om Måndagstjärnen, ca 17 km NNO Hennan. Gävleborgs län, Hälsingland, Ljusdals k:n, Ljusdals fg. Koordinater i rikets nät N 6895646, O 1510233. Inventerat den 14 september 2009 av Fredrik Jonsson.

Karta över de fem asprika områdena på Lill-Valsjöbergets östra och södra sluttning.

Uppdelat på fem små delområden. Alla asprika områden ligger i grandominerade, lite rikare partier, medan skogen på berget i övrigt består av tallskog. Vid N 6895957, 1510627 finns exempelvis ganska grova, 200-åriga levande tallar med brandljud.

1. N 6895688, O 1510154. Aspar spridda i gammal (ca 120-årig) granskog med långa garnlavar. Skogen ligger i en svag sydsluttning och ovanför granskogen ligger tallskog. Både i tallskogen och i granskogen finn brända talltorrakor och tallhögstubbar. I granskogen finns också enstaka gamla tallöverståndare. Det finns en blandning av yngre, ca 100-åriga, klenare aspar, och grovbarkiga ca 140-åriga aspar. Det finns både levande och döda aspar, aspar som står skuggigt och aspar som står ljusöppet. Totalt finn i delområdet ca 100 aspar som utgör ca 10 % av skogen. Troligtvis har rörligt markvatten givit upphov till den asprika granskogen. Liten aspgelélav påträffades på två aspar i delområdet.

Kommentar: Eventuellt kan en försiktig gallring göras för att gynna asparna på sikt.

2. N 6895771, O 1510478. Fuktsvacka med vät omgiven av grandominerad blandskog på friskfuktig mark med gott om aspar (100-130 år gamla) och en del tallar. I skogen finns brända tallhögstubbar.
3. N 6895925, O 1510502. 80-130-årig blandskog (gran, tall och björk) vid fin liten vät. Kring väten finns enstaka ca 130 år gamla aspar och ca 200-åriga tallöverståndare.
4. N 6895835, O 1510730. Fuktsvacka med lövrik barrblandskog av högörttyp inklämd mellan tallskogarna. På marken växer bland annat liljekonvalj och bergslok. Hyfsat fina aspar finns i området, men de är ganska skuggig miljö med t ex korallblylav på träden.
5. N 6895908, O 1510836. Fin miljö med både rejält ljusöppna och mer ”lagom” skuggiga miljöer vid minst 6 olika vätar. Runt väterna finns ca 2-300 aspar, de flesta 100-120 år gamla. Det finns en stor vattenfylld vät och flera mindre vätar, några utan vatten. Runt väterna växer en blandskog med gran, tall, björk, asp och enstaka gråal. I södra delen finns även grova gamla tallöverståndare och brända tallhögstubbar. Det finns även dimensionsavverkningsstubbar av tall. Liten aspgelélav växte på minst 7 aspar i delområdet.

Kommentar

Flera värdefulla asprika områden omgivna av tallskog. Asparna är ”lagom” gamla för liten aspgelélav, och de många väterna gör att mycket ljus når ned till aspstammarna.

Arter

<i>Artomyces pyxidatus</i> , kandelabersvamp, NT	asp
<i>Chaenotheca chlorella</i> , kornig nållav, s	asp
<i>Collema curtisporum</i> , liten aspgelélav, VU	på 9 aspar
<i>Collema furfuraceum</i> , stiftgelélav, NT	på flera aspar
<i>Lecanora impudens</i> , allékantlav, VU	på minst 7 aspar
<i>Leptogium teretiusculum</i> , dvärgtufs, s	på två aspar
<i>Lobaria pulmonaria</i> , lunglav, NT	på flera aspar
<i>Lobaria scrobiculata</i> , skrovellav, NT	på säl
<i>Nephroma resupinatum</i> , luddlav, s	asp
<i>Parmeliella triptophylla</i> , korallblylav, s	asp
<i>Ramalina sinensis</i> , småflikig brosklav, NT	asp
<i>Sclerophora coniophaea</i> , rödbrun blekspik, NT	på gran

33. GEHOLM, SKÅN

Läge: Geholm, mellan Geatjärnen och Styggjärnen, 4 km Ö om Skån, ca 38 km NV om Bjuråkers kyrka. Gävleborgs län, Hälsingland, Hudiksvalls k:n, Bjuråker fg. Koordinater i rikets nät N 6892911, O 1518496. Inventerat den 14 september 2009 av Fredrik Jonsson.

Områdesbeskrivning

Endast ett kort stopp gjordes på denna plats, helt nära vägen. Här växer ganska unga (ca 60-80 åriga) aspar med en diameter på runt 30 cm. Området ligger på tidigare brukad mark och är därför bördigt. På asparna växer en ljusgynnad lavflora med exempelvis vägglav *Xanthoria parietina* och rosettlav *Physcia aipolia*.

Kommentar

Området är för närvarande inte lämpligt för liten aspgelélav på grund av att träden är alltför unga. Längre västerut finns det mer asp i lite äldre barrskog mellan tjärnarna, men det området inventerades inte.

34. SUNDBERGET

Läge: Sundberget, söder om Älgesjön, 38 km NV Bjuråkers kyrka. Gävleborgs län, Hälsingland, Hudiksvalls k:n, Bjuråker fg. Koordinater i rikets nät N 6893743, O 15211041. 373 m.ö.h. Inventerat den 14 september 2009 av Fredrik Jonsson.

Områdesbeskrivning

Det asprika området ligger på Sundbergets nordostsluttning ner mot Älgsjön. Skogen domineras i sluttningen av 120-årig granskog, medan äldre tallskog (ca 150-årig) är mer vanligt närmare toppen av berget. I östra delarna av sluttningen har skogen lövbrännekaraktär med en blandning av asp, björk, gran samt enstaka tall. Marken är blockig, vanligtvis av frisk blåbärstyp, och här och där står brända tallhögstubbar som vittnar om tidigare bränder. Skogen ålder i detta område är ca 100 år, och asparna är inte så gamla och grova, ca 15-35 cm dbh. Asparna är ibland trängda av gran, björk eller av sig själva (självvallring). Det finns även aspar med hyggliga kronor som klarar sig bra och även ljusställgången är överlag okej, men för liten aspgelélav är nog asparna ännu lite för unga. Längst i öster finns en fin vät/lok med några äldre aspar och sälgar som troligtvis överlevt branden. Vid väten växer farsytterlav *Fuscopannaria confusa* (VU) på tidvis översvämmade klippor och alldeles nära vattnet finns också sväll-lav *Cladonia turgida*. I övrig växer i området på aspar stiftgelélav *Collema furfuraceum*, aspgelélav *Collema subnigrescens*, lunglav *Lobaria pulmonaria* och stor aspticka *Phellinus populicola* (alla NT).

Kommentar

På Sundberget finns flera lövrika områden, men asparna är kanske ännu för unga för att vara lämpliga för liten aspgelélav. Liten aspgelélav finns dock i närheten, och kan säkerligen etablera sig i framtiden om asparna då finns kvar.

Artlista

<i>Chaenotheca laevigata</i> nordlig nållav, NT	på säl
<i>Cladonia turgida</i> , svällav	på marken vid vät
<i>Collema furfuraceum</i> , stiftgelélav, NT	på aspar
<i>Collema subnigrescens</i> , aspgelélav, NT	på sex aspar
<i>Fuscopannaria confusa</i> , farsytterlav, VU	på klippa vid vät
<i>Hypocenomyce anthracophila</i> , kolflarnlav,	på kolad tallved
<i>Hypocenomyce castaneocinerea</i> ,	på kolad tallved
<i>Hypogymnia vittata</i> , skuggblåslav, s	på klippor
<i>Lecanora impudens</i> , allékantlav, NT	på aspar
<i>Lobaria pulmonaria</i> , lunglav, NT	på aspar
<i>Moneses uniflora</i> , ögonpyrola, s	på marken
<i>Parmeliella triptophylla</i> , korallblylav, NT	på aspar
<i>Peltigera extenuata</i>	på klippa vid vät
<i>Phellinus populicola</i> , stor aspticka, NT	asp
<i>Podostroma alutaceum</i> , klubbdyna, NT	på marken

35. TROSSNARVSVALLEN

Läge: Trossnarvsvallen, 18 km V om Hassela. Gävleborgs län, Hälsingland, Hudiksvalls k:n, Bjuråker fg.
Koordinater i rikets nät N 6889652, O 1522073. 371 m.ö.h. Inventerat den 15 september 2009 av Fredrik Jonsson.

Områdesbeskrivning

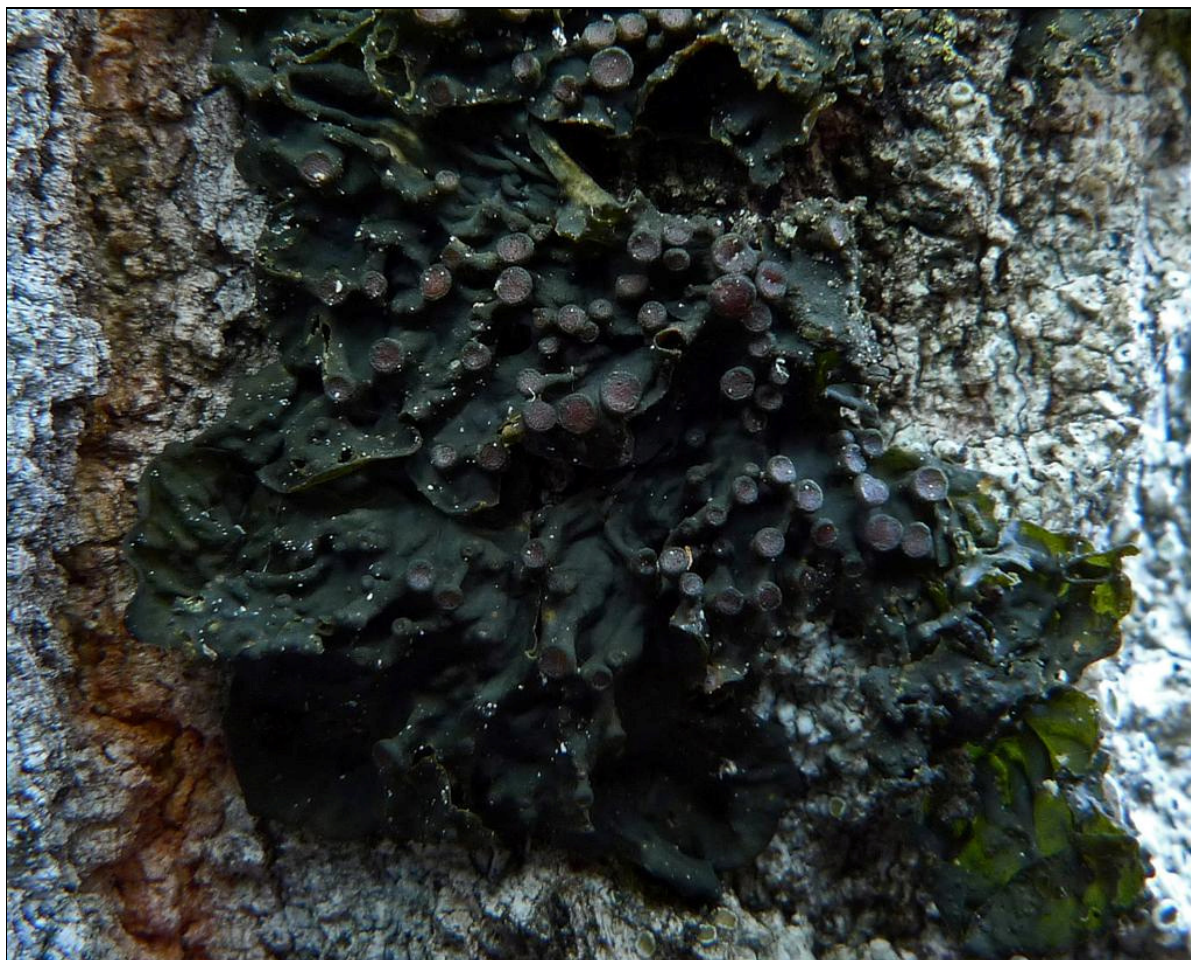
Längs med leden till Trossnarvsvallen finns det ställvis rikligt med ung asp i contortaungskogen (ca 40 år gammal). Skogen är bördig, lågörttyp eller högörttyp och skulle kunna skötas för att gynna aspen. Strax väster om Trossnarven växer en äldre granskog (ca 120 år) som är ovanligt rik på skägglavar och marksvampar. Vid själva fäboden finns en aspdunge med ljusöppet stående aspar som är rikt bevuxna med aspgelélav *Collema subnigrescens* (NT). Öster om fäboden växer en något yngre (ca 90 årig), bördig granskog, marken är påverkad av källor och översilning. Asparna som finns i detta område står mörkt. Sydväst om fäboden är liknande, oftast en tät ung (ca 80 år gammal) skog med gran, björk, asp och säl. Det finns dock även partier som är glesare, mer ängsartade, allt är troligtvis igenväxande gammal kulturmark.

Kommentar

Det finns flera olika typer av aspskogar i området. De asprika delarna av contortaungskogen kan om de sköts för att gynna asparna bli värdefulla i framtiden. I vissa äldre aspgranskogar är det kanske för sent att gallra, men en försiktig gallring skulle troligtvis vara bra för att inte asparna ska dö eller bli alltför kläna på grund av självgallring.

Arter

<i>Chaenotheca phaeocephala</i> , brun nållav, s	på timmerlada
<i>Collema fuscovirens</i> , kalkgelélav?	asp
<i>Collema subnigrescens</i> , aspgelélav, NT	på 10-tal aspar
<i>Lobaria pulmonaria</i> , lunglav, NT	asp
<i>Phellinus populicola</i> , stor aspticka, NT	asp
<i>Ramalina sinensis</i> , småflikig brosklav, NT	asp

Aspgelélav *Collema subnigrescens* förekom rikligt på många aspar på Trossnarvsvallen. Aspgelélav kan vara mycket lik liten aspgelélav, men har plattare apothecier med kant (liten aspgelélav har oftast välvda apothecier). Bålarna hos aspgelélav är dessutom i normala fall betydligt större.

36. MARATJÄRNSBERGET

Läge: Maratjärnsbergets ostsluttning, väster om Paskomyran, 21 km V om Hassela. Gävleborgs län, Hälsingland, Hudiksvalls k:n, Bjuråker fg. Koordinater i rikets nät N 6889280, O 1525692. 365 m.ö.h. Inventerat den 15 september 2009 av Fredrik Jonsson.

Områdesbeskrivning

Det besökta området ligger på en ostsluttning. Området är av lövbrännekaraktär, med 90-100 år gammal skog. I vissa fläckar (kloner?) dominerar asp helt i trädskiktet. I övrigt finns även björk, gran och tall i skogen. Fältskiktet är antingen av blåbärstyp eller lågörttyp. Brandspår kan ses på gamla tallhögstubbar. Asparna är mellan 10-35 cm i brösthöjddiameter, och barken är medelgrovt fårad. Träden står ganska tätt, och självgallring sker. Det är eventuellt för sent att naturvårdsgallra skogen, eftersom många av asparna redan har för små kronor. Granarna är inte ett så stort hot, genom att de inte klarar att växa upp genom asparnas kronor. Då är snarare asparna själva större hot, genom att de konkurrerar med varandra och skapar självgallring.

Kommentar

Eventuellt är skogen ännu något för ung för liten aspgelélav.

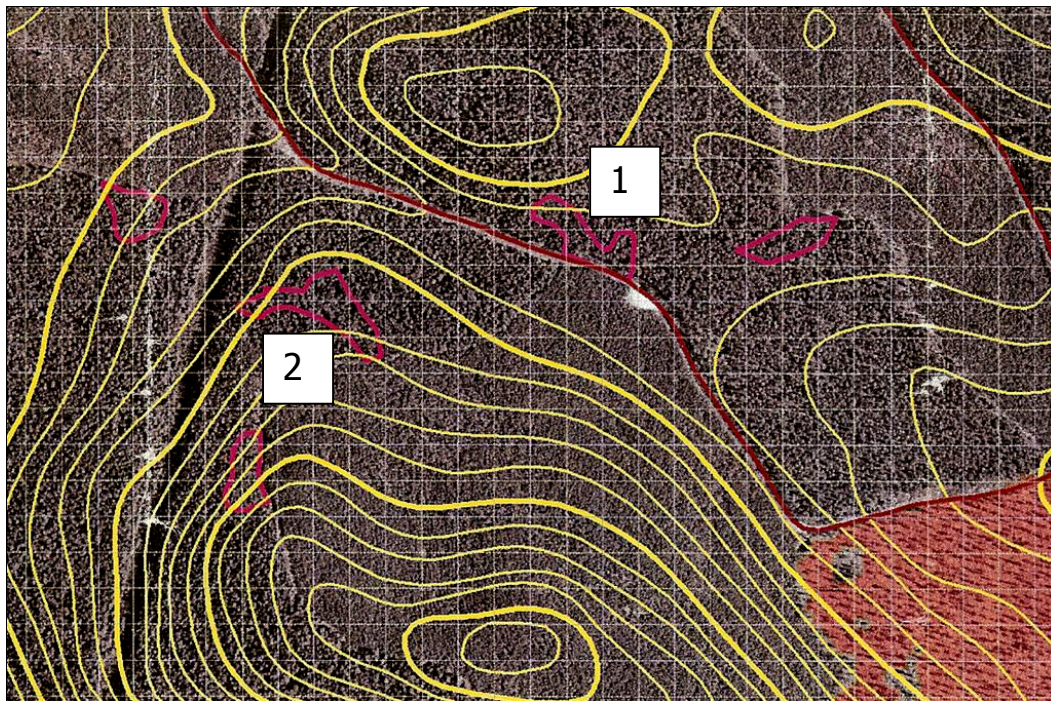
Arter

Collema subnigrescens, aspgelélav, NT asp

Collema furfuraceum, stiftgelélav, NT asp

37. BURVASSÅSEN

Läge: Burvassåsens norra del, ca 25 km väster om Hassela. Gävleborgs län, Hälsingland, Hudiksvalls k:n, Bjuråker fg. Koordinater i rikets nät N 6889632, O 1522138. 366 m.ö.h. Inventerat den 15 september 2009 av Fredrik Jonsson.

Karta med de två inventerade aspområdena på Burvassåsen.

Områdesbeskrivning

På Burvassåsens nordsluttning inventerades några små områden.

1. Område 1 (vid N 6889733, 1522425). Här växer en 100-130-årig lövrik (främst björk) grandominerad barrblandskog. Plan mark, eventuellt något fukt i marken, frisk blåbärstyp, med brända tallhögstubbar. Aspar är i södra delen fåtaliga men längre norrut finns ett lite större lövbränneliknande område, med drygt 100-åriga aspar. Skogen är helt OK, men asparna eventuellt något för unga för liten aspgelélav.
2. Område 2 (vid N 6889650, O 1522079). Här växer en asprik granskog på friskfuktig, plan mark. Inslag av tall och björk. Asparna, liksom skogen i övrigt är ca 120 år gamla, och i skogen finns vätliknande fuktsänkor. Asparna är mellan 20 och 35 cm i dbh, och har medelgrov bark. Eventuellt är de fortfarande för unga för liten aspgelélav, men snart...Runtomkring detta område finns alltför tät aspinblandad granskog. I skogen finns här och där spår efter brand, både på tallhögstubbar och på levande tallöverståndare.

Till vänster levande tall som uppenbarligen överlevt flera bränder. Till höger aspar som troligen är runt 120 år gamla. Kronorna är ganska små, men asparna hävdar sig trots det väl mot granarna.

Kommentar

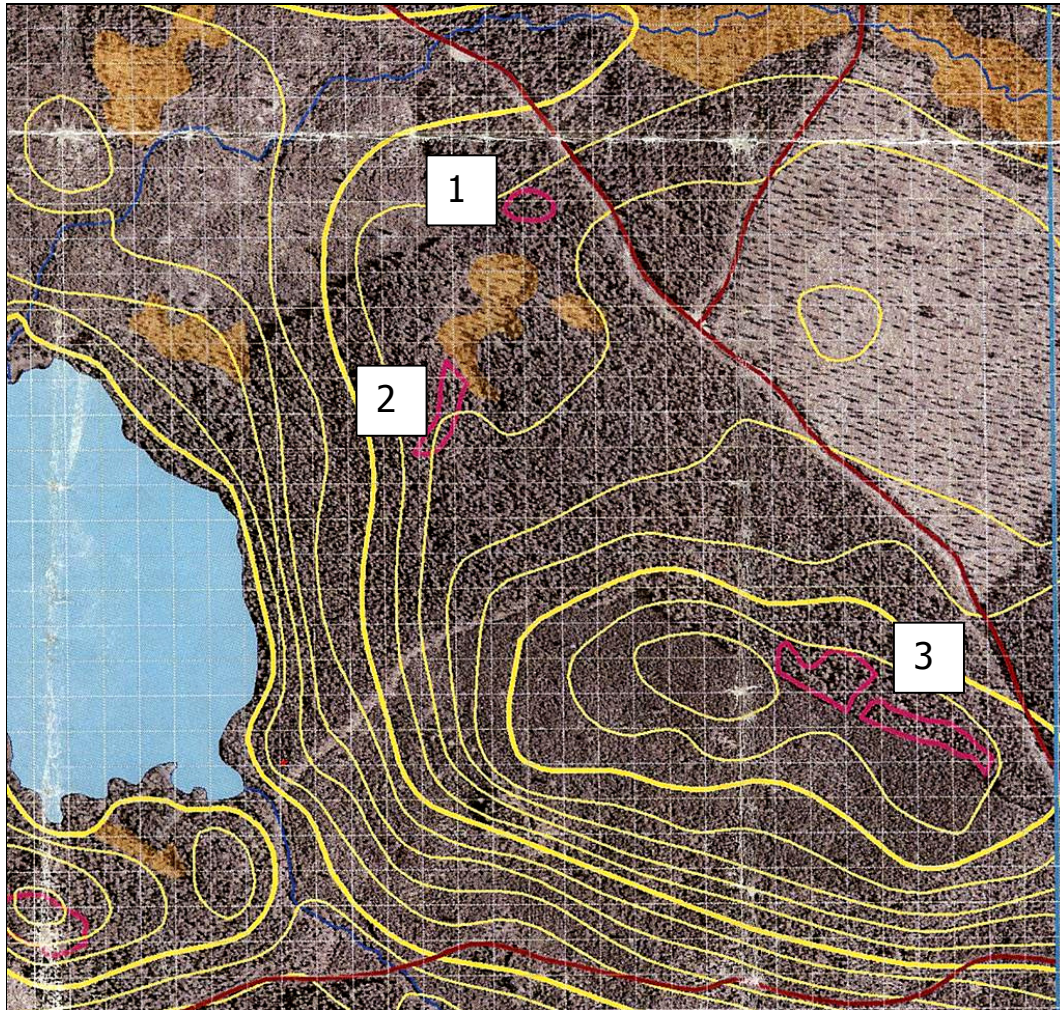
På berget finns flera asprika skogar som inte inventerades.

Arter

<i>Asterodon ferruginosus</i> , stjärntagging, NT	gran
<i>Collema furfuraceum</i> , stiftgelélav, NT	asp
<i>Collema subnigrescens</i> , aspgelélav, NT	asp
<i>Hypocenomyce castaneocinerea</i> mörk kolflarnlav, s	tall
<i>Lecanora impudens</i> , allékantlav, VU	asp
<i>Lobaria pulmonaria</i> , lunglav, NT	asp
<i>Parmeliella triptophylla</i> , korallblylav, s	asp
<i>Phellinus populicola</i> , stor aspticka, NT	asp
<i>Ramalina sinensis</i> , småflikig brosklav, NT	asp

38. STORASPAN

Läge: Storaspan, öster om Styggsjön, ca 26 km väster om Hassela. Gävleborgs län, Hälsingland, Hudiksvalls k:n, Bjuråker fg. Koordinater i rikets nät N 6890707, 1521435. 355 m.ö.h. Inventerat den 15 september 2009 av Fredrik Jonsson.

Karta över de inventerade områdena vid Storaspán.

Områdesbeskrivning

1. Här inventeras en grandominerad fuktsvacka med små lokar med käll- eller grundvatten mellan tallskogspartier. I kanten mellan den grandominerade svackan och tallskogen finns inslag av tall, björk, asp och sälg. Skogen är ca 120 år gammal och även i granskogen finns brandspår på tallhögstubbbar. Asparna är ganska fina, de flesta (ett 20-tal) med lunglav. Markvegetationen är av högörttyp nere i fuktsvackan, men övergår via lågörttyp till blåbärstyp högre upp på kanterna.

2. Längre åt söder finns ett sumpskogsområde med stora vattenfyllda partier. Här finns delvis lite äldre granar (över 150 år gamla) i brandrefugier med enstaka sälg, klibbal och asp. Asparna är dock yngre och har ingen intressant lavflora.

3. I det tredje inventerade området på Storaspán ligger växer en ca 120-årig tallskog med inslag av gran, björk och asp i kanten mot en contortaungskog. I skogen finns inslag av gamla tallöverståndare, vissa med brandljud. Tallöverståndarna är märkta med "naturhänsyn", kanske inför en avverkning? Asparna står i ganska ljusöppen miljö i den glesa barrblandskogen och är därigenom lämpliga för liten aspgelélav. Liten aspgelélav påträffades på en asp.

Gles blandskog med gran, tall, björk och asp i delområde 3. På aspen till höger i bild växte liten aspgelélav.

Kommentar

Större delen av området består av tallskogar utan, eller med endast ett fåtal aspar. I tallskogarna finns en del riktigt gamla tallar. De asprika partierna är belägna på platser där marken är fuktigare på grund av rörligt markvatten. Liten aspgelélav påträffades på ett träd i delområde 3.

Arter

<i>Arthonia vinosa</i> , rostfläck, s	salix
<i>Cheirromycina flabelliformis</i> , solfjäderlav, NT	salix
<i>Collema curtisporum</i> , liten aspgelélav, VU	på en asp
<i>Collema furfuraceum</i> , stiftgelélav, NT	på flera aspar
<i>Hypocenomyce anthracophila</i> , kolflarnlav, s	tall
<i>Hypocenomyce castaneocinerea</i> , mörk kolflarnlav, s	tall
<i>Lecanora impudens</i> , allékantlav, VU	på flera aspar
<i>Lecidea botryosa</i> , vedskivlav, s	tall
<i>Lobaria pulmonaria</i> , lunglav, NT	på asp och säl
<i>Lobaria scrobiculata</i> , skrovellav, NT	på säl
<i>Ramalina sinensis</i> , småflikig brosklav, NT	asp

39. BLISTMYRBERGET, STYGGSJÖN

Läge: Blistmyrberget, söder om Styggsjön, ca 28 km väster om Hassela. Gävleborgs län, Hälsingland, Hudiksvalls k:n, Bjuråker fg. Koordinater i rikets nät N 6890762, O 1519444. 321 m.ö.h. Inventerat den 15 september 2009 av Fredrik Jonsson.

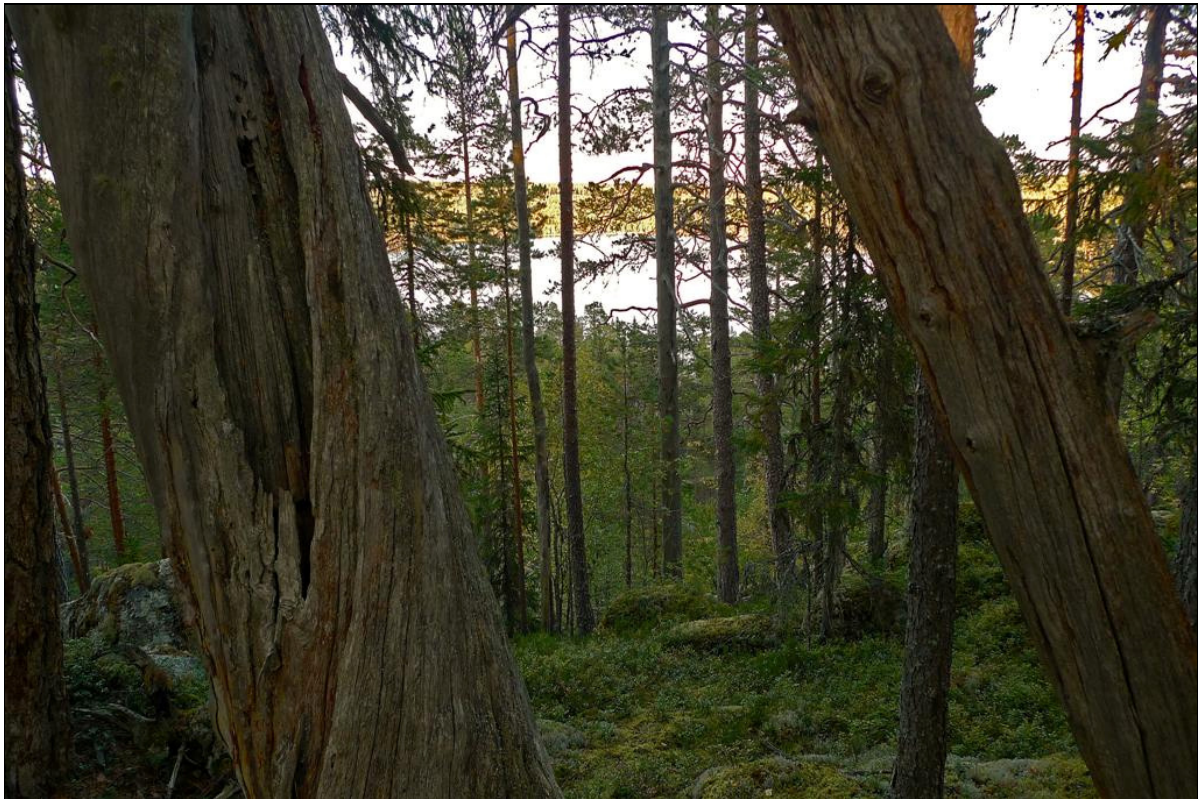
Områdesbeskrivning

Det inventerade området ligger i nordsluttningen mellan Styggsjön och ett stort ungskogshav som finns på Blistmyrbergets topp och sydsluttning.

Gammal, ca 150-årig tallskog i nordbrant med inslag av gamla granar, björk och asp. Asparna är dock inte lika gamla som tallskogen. Omgivet av riktigt fin urskogsartad tallskog (150-250 år gammal) på tekniskt impediment (blockhav) samt gammal fin sumpgranskog och myrar. Liten aspgelélav påträffades på flera aspar på flera platser längs en drygt km-lång sträcka. På de platser där liten aspgelélav växte dominerades skogen av granar. Ett intressant område utgjordes av en mycket fuktig granskog nära sjön, där forsgytterlav *Fuscopannaria confusa* och frilevande trentepohlia-alger (*Trentepohlia aurea*) växte på aspstammar. Att forsgytterlaven förekom så högt upp på aspstammarna som 1,5 m tyder på extremt fuktig miljö.

Kommentar

Det var förvånande att hitta ett så fint oskyddat naturskogsområde, även om man kan förstå att det lämnats orört på grund av den mycket blockrika marken. Att det dessutom finns skyddsvärda aspar med liten aspgelélav är givetvis en bonus.

På Blistmyrbergets nordsluttning ner mot Styggsjön växer riktigt fin gammal tallskog med gott om urskogselement.

Arter

Collema curtisporum, liten aspgelélav, VU
Collema furfuraceum, stiftgelélav, NT
Fuscopannaria confusa, forsgytterlav, VU
Lecanora impudens, allékantlav, VU
Phellinus populicola, stor aspticka, NT
Trentepohlia aurea

på sex aspar
på minst fem aspar
på asp vid lok
på flera aspar
asp
asp

40. LÅNGSJÖÅSEN

Läge: Långsjöåsen, 5 km sydost om Hagåsens naturreservat, 28 km nordväst om Hassela. Gävleborgs län, Hälsingland, Hudiksvalls k:n, Bjuråker fg. Koordinater i rikets nät N 6898338, O 1519999. 406 m.ö.h. Inventerat den 16 september 2009 av Fredrik Jonsson.

Områdesbeskrivning

Nästan all skog på bergets sydsluttning är avverkad. Några enstaka aspar har lämnats på det färska hygget, och på ett par nedblåsta gamla aspar växer liten aspgelélav i kronan. Norr om det avverkade området, kring bergets toppar och på dess nordsluttning, finns ett stort område med asprik granskog. Förutom asp och gran finns även spridda tallar och björkar.

Dimensionsavverkningsstubbar av tall är vanliga, och här och där står brända tallhögstubbar.

Skogen är varierad, i vissa smärre partier är asparna gamla, uppemot 150 år, med grova, krokiga grenar i kronan. På stammarna växer lunglav och blemlav. Det är för mörkt för liten aspgelélav på stammarnas nedre del, men det är fullt möjligt att den växer i kronorna. I andra delar (större områden) är asparna klenare, yngre och med ganska små kronor.

Till vänster ses några enstaka gamla aspar som sparats på ett stort hygge nära toppen av Långsjöåsen. På asplågan i förgrunden växer liten aspgelélav. Till höger lunglavsknapp *Plectocarpon lichenum* på lunglav vid Långsjöåsen. Lunglavsknapp har svarta apothecier med rödbrun undersida.

I nordsluttningen mellan bergets två toppar finns ett märkligt skogsområde. Det är en gles, dåligt föryngrad granskog med inslag av spridda grova aspar. För lavar är miljön mycket bra genom

kombinationen av rikligt med ljus, men ändå skydd från stark uttorkning genom läget i nordslutningen omgivet av granskog. Lunglavar växer frodigt på stammarna och den krävande lunglavsparasiten *Plectocarpon lichenum* påträffades.

Kommentar

Trots att stora delar av de asprika skogarna på berget har avverkats finns ännu stora asprika skogsområden kvar. Dessa är extra viktigt att bevara.

Arter

<i>Bacidia rosellizans</i>	på aspar
<i>Collema curtisporum</i> , liten aspgelélav, VU	på två nedfallna aspar på hygget
<i>Collema furfuraceum</i> , stiftgelélav, NT	asp
<i>Epyrenula leucoplaca</i> , blanklav, NT	asp
<i>Lobaria pulmonaria</i> , lunglav, NT	på aspar och rönn
<i>Megaspora verrucosa</i> , falsk porlav	asp
<i>Nephroma resupinatum</i> , luddlav, s	på aspor och rönn
<i>Ochrolechia pallescens</i> , blek örnlav	asp
<i>Parmeliella triptophylla</i> , korallblylav, s	på aspar och rönn
<i>Phellinus populicola</i> , stor aspticka, NT	asp
<i>Phlyctis argena</i> , blemlav,	asp
<i>Plectocarpon lichenum</i> , VU	på asp och rönn
<i>Ramalina sinensis</i> , småflikig brosklav, NT	på aspar

41. VASSTJÄRNEN, LÅNGSJÖÅSEN

Läge: Öster om Vasstjärnen, väster om Långsjöåsen, 4 km sydost om Hagåsens naturreservat, 30 km nordväst om Hassela. Gävleborgs län, Hälsingland, Hudiksvalls k:n, Bjuråker fg. Koordinater i rikets nät N 6898462, O 1518597. 373 m.ö.h. Inventerat den 16 september 2009 av Fredrik Jonsson.

Områdesbeskrivning

Öster om Vasstjärnen, norr om Geavallsmyran på Långsjöåsens västligaste del ligger detta skogsområde. Det är skilt från det andra inventerade området på Långsjöåsen genom ett stort ungskogsområde. Skogen domineras av gran i sydvästra delen, närmast myren sumpgranskog, medan det högre upp i slutningen (norrut) även finns en antal gamla (ca 200 åriga) tallöverståndare. I hela området finns ganska rikligt med brända tallhögstubbar och dimensionsavverkningsstubbar av tall. Granskogen är ca 120-140 år och har inslag av björk, tall och asp. Det finns ett 40-tal aspar och på nästan alla växer lunglav. De flesta aspar står i tät skog, men liten aspgelélav påträffades på en asp som stod lite ljusare intill en glänta.

Kommentar

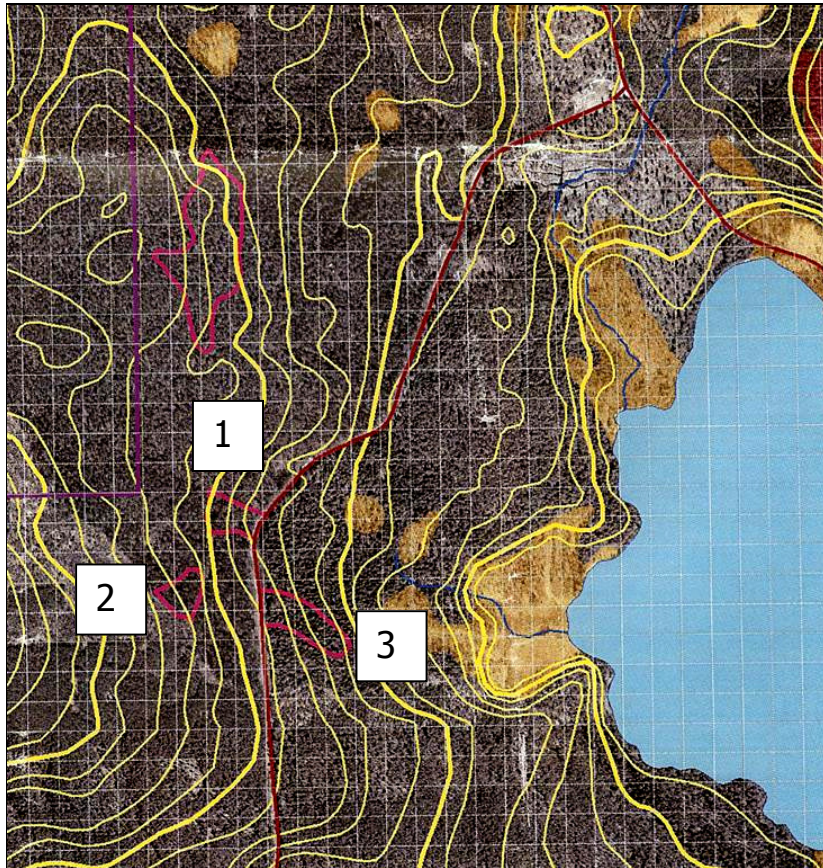
Typisk äldre kontinuitetsskog med inslag av asp. Området kanske inte har så stor betydelse i sig, men denna typ av lite mindre områden är viktiga som spridningslänkar mellan populationerna som annars är avbrutna av stora ungskogsområden.

Arter

<i>Collema curtisporum</i> , liten aspgelélav, VU	asp
<i>Collema furfuraceum</i> , stiftgelélav, NT	asp
<i>Lecanora impudens</i> , allékantlav, VU	asp
<i>Lobaria pulmonaria</i> , lunglav, NT	asp

42. KLINGERSJÖÅSEN

Läge: Klingersjöåsens östsluttning, väster om Klingersjön, 26 km ostnordost om Ramsjö. Gävleborgs län, Hälsingland, Ljusdals k:n, Ramsjö fg. Koordinater i rikets nät N 6900413, O 1518668. 399 m.ö.h. Inventerat den 16 september 2009 av Fredrik Jonsson.

Vid Klingsjöåsens östsluttning mellan Klingsjöåsen och Klingsjön inventerades några små asprika biotoper i närheten av skogsbilvägen.

1. Vid N 6900409, O 1518685 växer en blockig asprik gammal (ca 150 år) barrblandskog i en östsluttning. Det finns gott om aspar i området, men de flesta är klena, 15-25 cm dbh, 100-120 år gamla, och de står i öppna lägen.
2. I nästa område vid N 6900217, O 1518559 finns även några grövre och äldre (40 cm dbh, 140 år) aspar.
3. I delområde 3 vid N 6900235, O 1518715 finns gott om fina, ca 120 åriga aspar med en brösthöjdsdiameter på 30-40 cm. Ljusförhållandena är ganska bra, men jag ser ändå inga gelélavar. Marken är i detta område fuktigare med grandominerad skog. På aspbaserna växer torsklav *Peltigera aphthosa* och på marken växer mörk husmossa *Hylocomiastrum umbratum* (s).

I delområde 3 vid Klingersjöåsens ostsluttning finns en mycket grov (nästan 80 cm i diameter) talltorraka i den asprika granskogen. På den murkna veden på torrakan växer den sällsynta sotlaven *Cyphelium inquinans*.

Kommentar

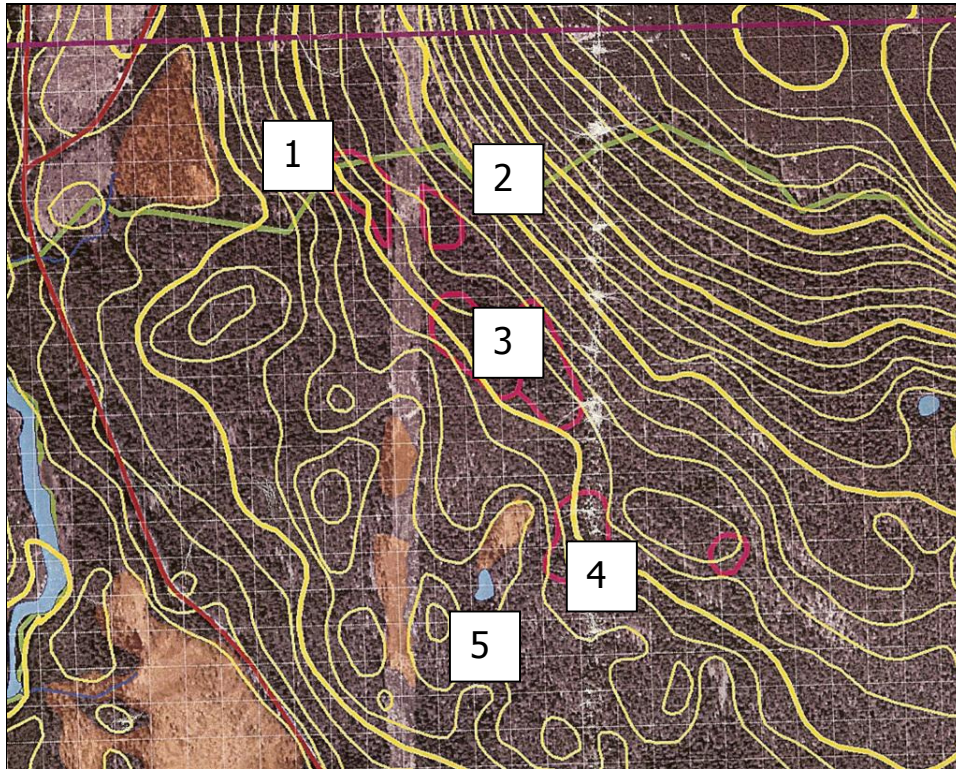
Ännu ett fint oskyddat gammelskogsområde i dessa delar av Hälsingland. Miljön kändes rätt för liten aspgelélav, men ingen hittades. Norr om de tre inventerade områdena finns enligt kartorna ytterligare ett asprikt område, kanske finns det liten aspgelélav där?

Arter

<i>Collema furfuraceum</i> , stiftgelélav, NT	asp
<i>Cyphelium inquinans</i> , sotlav, s	tall
<i>Lecanora impudens</i> , allékantlav, VU	asp
<i>Ramalina sinensis</i> , småflikig brosklav, NT	asp

43. HAGÅSEN

Läge: Hagåsens naturreservat, sydvästra delen, 23 km ostnordost om Ramsjö k:a. Gävleborgs län, Hälsingland, Ljusdals k:n, Ramsjö fg. Koordinater i rikets nät N 6901928, O 1515625. 350 m.ö.h.
Inventerat den 16 september 2009 av Fredrik Jonsson.

I Hagåsens naturreservat inventerades flera små asprika delområden i sydvästsluttningen i reservatets sydvästra del.

1. Vid N 6902659, O 1515456 finns alldeles intill reservatsgränsen en ljusöppen blandskog med asp, björk, gran och tall i västsluttning. Asparna är 25-40 cm dbh och ca 100 år gamla liksom skogen i övrigt i just detta område.
2. Vid N 6902637, O 1515586. Här står asparna i äldre tallskog med 200-250-åriga tallöverståndare, men asparna ser ej ut att vara äldre än ca 120 år.
3. Här är det lite finare och mer varierad miljö. Vid N 6902456, O 1515624 finns en svacka med surdrog där det växer gran och gråal. Här står en gammal, ca 170-årig, levande asp med brandljud. Annars är asparna kring 120 år gamla och står oftast "lagom" ljusöppet. Gran dominerar i svackan, men runtomkring är det blandskog med tall, björk, gran och asp (minst ett 50-tal aspar). Liten aspgelélav påträffades på ett par aspar i området.
4. Vid N 6902124, O 1515805 är det mer ljusöppen tallskog och på asparna växer ljuståliga arter som skinnlav *Leptogium saturninum*.
5. Vid N 6901928, O 1515625 har IR-fototolkningen missat en asprikt område nedanför en lok med över 120-åriga aspar. Vid själva loken finns en gammal grov asp (ca 140 år, 60 cm dbh) med liten aspgelélav.

Till vänster i bilden står en riktigt gammal, grovbarkig asp. Kanske har aspen genom sitt läge alldeles intill väten kunnat överleva en eller flera bränder. På aspen växer liten aspgelélav.

Kommentar

Vid Hagåsen finns många asprika områden, men endast några få områden i sydsluttningen inventerades. En mer omfattande inventering på berget skulle troligtvis ge fler fynd av liten aspgelélav.

Arter

<i>Collema curtisporum</i> , liten aspgelélav, VU	på tre aspar
<i>Collema furfuraceum</i> , stiftgelélav, NT	asp
<i>Leptogium teretiusculum</i> , dvärgtufs, s	asp
<i>Lobaria pulmonaria</i> , lunglav, NT	asp
<i>Ramalina sinensis</i> , småflikig brosklav, NT	asp

Länsstyrelsens rapporter 2010

- 2010:1 Skogsmiljöer och arter i den utvidgade Hamra nationalpark – inventeringsrapport
- 2010:2 Kvinnors och mäns företagande i Gävleborgs län 2010 – statistisk rapport
- 2010:3 När fisken sina reproduktionsområden i Gävleborgs kustmynnande vattendrag?
- 2010:4 Framtida Hamra nationalpark ett sökande efter mänskliga spår i utmarken
- 2010:5 Förebyggande arbete inom området ANDT – Alkohol, Narkotika, Dopning och Tobak i Gävleborgs län 2009
- 2010:6 Inventering av liten aspgelélav i lövrika skogar i norra Hälsingland 2009

Rapportnr: 2010:06
ISSN: 0284-5954

Länsstyrelsen
Gävleborg

Besöksadress: Borgmästarplan, 801 70 Gävle **Telefon:** 026-17 10 00
Webbadress: www.lansstyrelsen.se